

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Факультет фінансовий
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: **Управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства**

Виконав: здобувач освіти групи ФК24-1м
спеціальність **072 «Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок»**

Литвинов Володимир Володимирович
(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник: канд. екон. наук, доцент Григораш О.В.
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент Директор ТОВ «ВЕЛ-електронікс»
Шоферистов С. Є.

Дніпро – 2026

АНОТАЦІЯ

Литвинов В. В. Управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю **072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»**. – Університет митної справи та фінансів, Дніпро, 2025.

У роботі розглянуто теоретичні й організаційні основи управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства, проведено аналіз управління станом та ефективністю використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» та розроблено шляхи удосконалення управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розроблених рекомендацій економічною службою та фінансово-аналітичним відділом ТОВ «ВЕЛ-електронікс» з метою вдосконалення управління основними засобами, обґрунтування планів капітального ремонту й модернізації, а також підвищення інформативності внутрішньої звітності щодо стану та ефективності використання необоротних активів.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, подана на 87 сторінках, містить 17 таблиць, 15 рисунків, 4 додатки. Список використаних джерел 51 найменування.

Ключові слова: необоротні активи, основні засоби, фінансовий стан, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності, рентабельність.

ANNOTATION

Lytvynov V. V. Management of the condition and efficiency of the use of non-current assets of an enterprise.

Qualification thesis for a master's degree in specialty 072 «Finance, Banking, Insurance and Stock Market». – University of Customs and Finance, Dnipro, 2026.

The paper considers the theoretical and organizational foundations of managing the condition and efficiency of the use of non-current assets of the enterprise, analyzes the management of the condition and efficiency of the use of non-current assets of the enterprise and develops ways to improve the management of the condition and efficiency of the use of non-current assets of LLC "Vel-Electronics".

The practical significance of the obtained results lies in the possibility of using the developed recommendations by the economic service and the financial and analytical department of VEL-Electronics LLC to improve the management of fixed assets, substantiate plans for capital repairs and modernization, and enhance the informativeness of internal reporting on the condition and efficiency of the use of non-current assets.

The master's qualification thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources, appendices, presented on 87 pages, contains 17 tables, 15 figures, 4 appendix. The list of used sources includes 51 titles.

Keywords: non-current assets, fixed assets, financial condition, depreciation ratio, suitability ratio, profitability.

ЗМІСТ

ВСТУП		4
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1.	Сутність, призначення та види необоротних активів підприємства	8
1.2.	Особливості управління необоротними активами підприємства	11
1.3.	Наукові підходи до аналізу ефективності використання необоротних активів підприємства	17
РОЗДІЛ 2	АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВЕЛ-електронікс»)	22
2.1.	Організаційно-економічна характеристика підприємства	22
2.2.	Аналіз стану й динаміки необоротних активів підприємства	31
2.3.	Оцінка ефективності управління необоротними активами підприємства	37
РОЗДІЛ 3	УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «ВЕЛ-електронікс»	47
3.1.	Напрями удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами підприємства	47
3.2.	Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів	54
3.3.	Обґрунтування ефективності запропонованих заходів	60
ВИСНОВКИ		72
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ		75
ДОДАТКИ		81

ВСТУП

Актуальність. Тема дипломної роботи «Управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс» є актуальною з кількох причин. По-перше, на сьогодні необоротні активи (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові інвестиції) становлять значну частину активної бази промислових підприємств, і їх ефективне використання прямо впливає на виробничу потужність, окупність інвестицій та фінансову стійкість підприємства. Дані державної статистики свідчать про тенденцію зміни балансу необоротних та оборотних активів підприємств в Україні, що вказує на необхідність підвищення уваги до управління ними.

По-друге, в сучасних умовах (військова агресія, економічна нестабільність, технологічне старіння обладнання, підвищені вимоги до екологічності та енергоефективності) питання стану необоротних активів набувають додаткової значущості: зношення, моральне старіння, нерівномірність використання – все це знижує ефективність і створює ризики для функціонування підприємства, а саме високий коефіцієнт зносу необоротних активів негативно впливає на операційну діяльність.

По-третє, управління ефективністю використання необоротних активів на прикладі підприємства електронної галузі має практичне значення: для підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс» доцільною є оптимізація витрат, підвищення конкурентоспроможності, зменшення простоїв та підвищення прибутковості. Враховуючи значні інвестиції у будівельні матеріали й обладнання, стратегічно важливо оцінити стан активів, організувати ефективне їх використання й забезпечити механізми управління.

Отже, дослідження теми забезпечить не лише теоретичне поглиблення питання управління та аналізу необоротних активів, але й практичні рекомендації для підприємства, що сприятимуть підвищенню його ефективності та стійкості.

Проблематика управління станом та ефективністю використання необоротних активів підприємства досліджувалась вітчизняними та зарубіжними

науковцями.

Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства запропоновані авторами: А. Ярмач [3], Е. Соколова [4], Г. Скляр [4] та іншими.

Сучасні проблеми та перспективи управління активами підприємства перебували в центрі уваги дослідників: О. Бабій [5], В. Койнак [5], М. Заплатинський, В. Вудвуд [6], К. Кравченко, Я. Артюшенко [7], О. Левкович [8–9], К. Безлюдна [9] та інших.

Питання управління необоротними активами підприємства вивчені дослідниками Л. Бровко, Г. Ітерман [10], Н. Гура, О. Кірей [11], З. Задорожний [12], М. Олещук, С. Бірюченко [13] та іншими.

Поняття «необоротні активи» та їх класифікацію досліджували Б. Васьков [14], О. Гавриловський, Ю. Сташенко [15], Н. Здирко, О. Черешневий [16], А. Колосок, О. Петрук [17], Ю. Римар, Г. Ткачук [18], О. Ткаченко, А. Шатрава [19] та інші. Процес відтворення необоротних активів вивчали О. Дудчик, Т. Сальникова [20], В. Швець, О. Борисюк [21] та інші. Разом з тим недостатньо

Метою дослідження є розроблення напрямів удосконалення управління станом та підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства в сучасних умовах господарювання.

Завдання дослідження наступні:

- 1) розглянути сутність, призначення та види необоротних активів підприємства;
- 2) навести особливості управління необоротними активами підприємства;
- 3) дослідити наукові підходи до аналізу ефективності використанням необоротних активів підприємства;
- 4) надати загальну фінансово-економічну характеристику ТОВ «ВЕЛ-електронікс»;
- 5) провести аналіз стану й динаміки необоротних активів підприємства;
- 6) здійснити дослідження ефективності управління необоротними активами підприємства;

7) навести напрями удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс»;

8) запропонувати шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів;

9) здійснити обґрунтування ефективності запропонованих заходів.

Об'єкт дослідження – фінансовий стан підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Предметом механізми підвищення ефективності необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Методи дослідження. Застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів. Під час дослідження були використані такі методи: спостереження, опису, аналізу, синтезу, порівняння й узагальнення даних, а також економіко-математичне моделювання для оцінки ефективності запропонованих заходів.

Апробація

Результати досліджень «Ефективність використання необоротних активів підприємства», викладені в кваліфікаційній роботі, оприлюднені на Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові, управлінсько-технологічні та соціально-психологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд», м. Дніпро, 14 листопада 2025 р.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості реального застосування отриманих результатів для підвищення ефективності управління необоротними активами на підприємстві ТОВ «ВЕЛ-електронікс». Рекомендації, розроблені у дипломній роботі, можуть бути використані економічною службою та фінансово-аналітичним відділом ТОВ «ВЕЛ-електронікс» для розроблення програм управління основними засобами, планів капітального ремонту та модернізації, а також для удосконалення внутрішньої звітності щодо стану і використання необоротних активів. Крім того, отримані результати можуть мати універсальне значення для підприємств будівельних матеріалів і суміжних галузей, що дозволяє адаптувати запропоновані методичні

підходи до інших виробничих умов.

Інформаційна база дослідження сформована з навчальних посібників, наукових статей, нормативно-правових актів та Інтернет-джерел, а також даних фінансової статистичної звітності досліджуваного підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Дипломна робота складається із вступу, 3-х розділів, висновків. Робота викладена на 87 сторінках (основний текст – на 74 сторінках), містить 17 таблиць, 15 рисунків, 16 сторінок додатків. Список використаних джерел містить 51 найменування.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ Й ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, призначення та види необоротних активів підприємства

Необоротні активи мають фундаментальне значення для підприємства, адже беруть участь у формуванні його матеріально-технічної бази, забезпеченні безперервності господарської діяльності та досягненні стратегічних цілей. Необоротні активи – це сукупність матеріально-фінансових ресурсів, які використовуються в господарській діяльності підприємства у своїй натуральній формі більше одного року [18]. Згідно ПсБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», «необоротні активи – всі активи, що не є оборотними» [22]. Саме необоротні активи є основою, на якій ґрунтується процес виробництва, надання послуг або виконання інших операцій, пов'язаних з основною діяльністю підприємства. Їх ефективне використання безпосередньо впливає на фінансову стабільність, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність суб'єкта господарювання.

Розуміння економічної сутності необоротних активів, їх структури та особливостей управління є необхідною передумовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію витрат, підвищення рентабельності та забезпечення довгострокового розвитку підприємства. Будь-яка установа, незалежно від форми власності, використовує у своїй діяльності необоротні матеріальні активи з метою забезпечення свого функціонування та виконання поставлених цілей [16, с. 30].

О. В. Левкович, І. О. Мироненко сформулювали наступне визначення: «Необоротні активи (основний капітал) – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності та

переносять свою вартість на вартість продукції частинами з метою отримання економічної вигоди (прибутку)» [8, с.313]

Дослідниця Н. Гундерку «Необоротні активи є найменш ліквідними активами підприємства. При цьому необоротні активи не втрачають вартості, оскільки вони менш схильні до інфляції, можуть здаватись в оренду для отримання додаткового доходу, підтримувати свій зовнішній вигляд, підлягають індексації цін. Необоротні активи підприємства є важливою частиною його стратегічного потенціалу» [23, с. 60].

О. О. Коротич проаналізувавши визначення поняття «необоротні активи» в працях різних авторів, вважає, що «Незважаючи на багато думок, при визначенні природи необоротних активів вчені за їхніми переконаннями, як правило, діляться на дві групи. Одна група вважає, що необоротні активи є майновою цінністю підприємства, інша - що це матеріальні та нематеріальні ресурси. Однак, підсумовуючи висловлювання дослідників, можна сказати, що нематеріальні активи - це активи, які надійно виражаються у своїй вартості, використовуються компанією протягом тривалого часу (більше одного року) і які, як очікується, принесуть користь у майбутньому» [24, с.9]

Сутність необоротних активів полягає в тому, що вони являють собою ресурси, які використовуються у процесі господарської діяльності протягом тривалого періоду часу, зазвичай більше одного року, і не призначені для перепродажу. Необоротні активи включають матеріальні об'єкти, такі як основні засоби (будівлі, споруди, машини, обладнання), нематеріальні активи (патенти, ліцензії, торгові марки) та фінансові інвестиції довгострокового характеру.

Основна характеристика необоротних активів полягає в їх здатності поступово передавати свою вартість на продукцію або послуги через амортизацію. Як зазначили О.В. Левкович та К.С. Безлюдна, «необоротні активи перебувають у постійній зміні, а продуктом їх експлуатації стає вироблена продукція. За допомогою амортизаційних відрахувань частка вартості основних засобів переноситься на готовий товар. Тобто необоротні активи перебувають в безперервному процесі обігу капіталу компаній» [9]. Необоротні активи

забезпечують стабільність і безперервність операційної діяльності підприємства, створюють матеріальну базу для отримання доходів і впливають на рівень продуктивності праці. Крім того, наявність і структура необоротних активів відображають інвестиційний потенціал підприємства та його стратегічну орієнтацію на розвиток. Отже, необоротні активи є однією з ключових складових економічного потенціалу підприємства.

Таким чином, підходи до визначення необоротних активів можна згрупувати за трьома ключовими акцентами: як майнові цінності, що відображаються у вартісній формі; як ресурси, що забезпечують діяльність підприємства в довгостроковому періоді та як елементи економічного та стратегічного потенціалу, що впливають на

Призначення необоротних активів охоплює широкий спектр функцій, які безпосередньо впливають на фінансову стабільність, конкурентоспроможність і довгостроковий розвиток підприємства (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Призначення необоротних активів в діяльності підприємства

№ з/п	Призначення необоротних активів	Характеристика
1	Забезпечення виробничого процесу	Основні засоби беруть участь у виробництві
2	Тривале використання у господарській діяльності	Необоротні активи експлуатуються більше одного року та не змінюють форму участі
3	Накопичення вартості та її поступова передача на продукцію	За рахунок амортизації вартість активів розподіляється на витрати протягом їх служби
4	Формування інвестиційного потенціалу підприємства	Довгострокові інвестиції відображають стратегічні наміри з розширення діяльності
5	Забезпечення фінансової стабільності	Сталі активи зменшують ризик втрати операційної здатності підприємства
6	Створення умов для інноваційної діяльності	Нематеріальні активи сприяють запровадженню нових технологій

Джерело: складено автором за даними [25; 26; 20]

Класифікація необоротних активів є важливим інструментом управління майном підприємства, оскільки дозволяє систематизувати їх за певними ознаками та забезпечити раціональний облік, контроль і аналіз. Завдяки класифікації стає можливим більш точно визначення економічної сутності кожного виду активів,

особливостей їх використання, порядку оцінки та амортизації, що, у свою чергу, сприяє підвищенню прозорості фінансової звітності, ефективному управлінню ресурсами та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Класифікацію необоротних активів подано в табл. А.1 в Додатку А.

Отже, призначення необоротних активів свідчить про їх ключову роль у забезпеченні стійкого функціонування та розвитку підприємства. Вони формують матеріальну основу виробничого процесу й забезпечують довготривале використання ресурсів, поступову амортизацію, фінансову стабільність і можливість реалізації стратегічних інвестиційних намірів. Крім того, нематеріальні активи сприяють впровадженню інновацій, що особливо важливо в умовах підвищеної конкуренції та швидкої технологічної еволюції.

1.2. Особливості управління необоротними активами підприємства

Управління необоротними активами підприємства є складовою частиною загальної системи управління його ресурсами та відіграє важливу роль у забезпеченні сталого функціонування, фінансової стабільності та довгострокового розвитку суб'єкта господарювання. Необоротні активи, зокрема, основні засоби, нематеріальні активи та довгострокові інвестиції, мають значну вартість і тривалий строк використання, що зумовлює необхідність їх ефективного планування, контролю та обліку.

Як зазначили М.О. Олещук та С.Ю. Бірюченко, «політика управління необоротними активами являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, яка полягає у фінансовому забезпеченні своєчасного їх оновлення та високої ефективності використання. Основна мета управління необоротними активами полягає у забезпеченні їх своєчасного оновлення та ефективного використання» [13]. На нашу думку, це визначення цілком обґрунтовано відображає сутність управління необоротними активами як системного процесу, який включає планування, аналіз, контроль та оптимізацію їх використання. Ефективне управління цією групою активів сприяє збереженню технічного стану

основних фондів та забезпечує економічну доцільність інвестицій у модернізацію, мінімізує витрати, пов'язані з простоєм або зношуванням, та дозволяє підтримувати високу продуктивність діяльності підприємства.

Раціональне управління необоротними активами дозволяє підвищити продуктивність праці, зменшити витрати на виробництво, забезпечити ефективну експлуатацію обладнання, а також уникнути простоїв та морального старіння основних фондів. Крім того, належна організація процесу управління необоротними активами сприяє досягненню оптимального співвідношення між капітальними вкладеннями та отриманим економічним ефектом, що є особливо актуальним в умовах ринкової конкуренції, технічного прогресу та постійних змін у зовнішньому середовищі. Таким чином, ефективне управління необоротними активами є запорукою підвищення загальної ефективності діяльності підприємства та формування його довготривалого конкурентного потенціалу [10 , с. 153].

Особливості управління необоротними активами підприємства обумовлюються їх довгостроковим характером використання, значним обсягом капітальних вкладень, низьким рівнем ліквідності та ключовим значенням у забезпеченні операційної діяльності. На відміну від оборотних ресурсів, необоротні активи не змінюють своєї форми в процесі одного виробничого циклу, а беруть участь у діяльності підприємства протягом багатьох років, поступово передаючи свою вартість на готову продукцію шляхом амортизації. Саме тому управління ними потребує стратегічного підходу, системного планування, моніторингу технічного стану та оцінки ефективності використання [27, с. 32].

Етапи управління необоротними активами підприємства наведено на рис. 1.1.

Однією з ключових особливостей є необхідність забезпечення своєчасного оновлення та модернізації основних засобів. Через моральне і фізичне зношення необоротні активи можуть втрачати свою продуктивність, що призводить до зниження ефективності виробництва. Для уникнення подібних ризиків важливо планувати капітальні інвестиції з урахуванням інноваційних тенденцій, строків служби активів і потреб підприємства в оновленні виробничої бази.

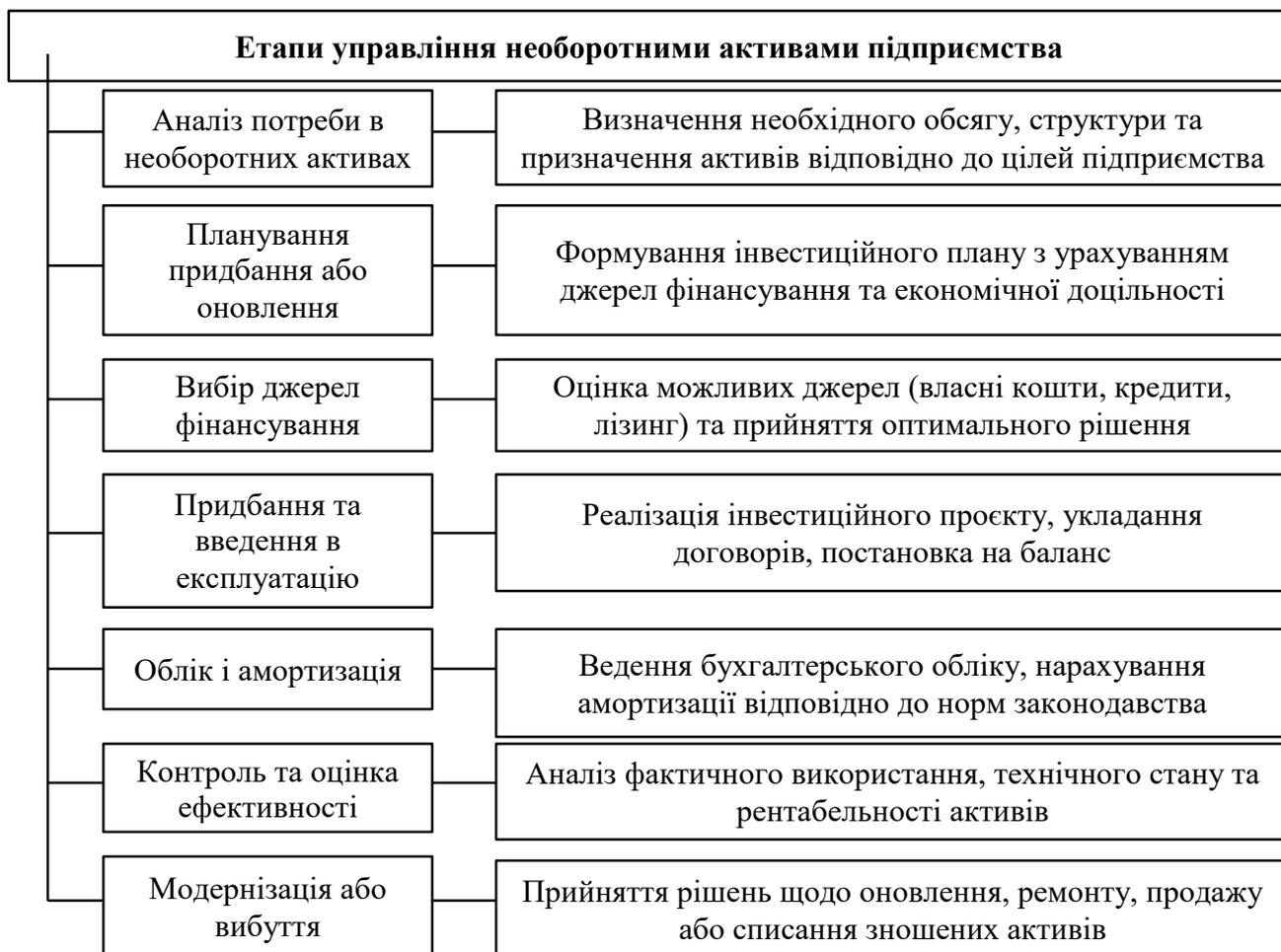

Рис. 1.1. Етапи управління необоротними активами підприємства

Джерело: побудовано автором за даними [5; 23; 12]

Також важливим аспектом є оптимізація структури необоротних активів. Надмірна частка нефункціонуючих або малоефективних активів у структурі балансу може свідчити про нераціональне використання ресурсів. В процесі управління необхідно забезпечити належну співвідносність між різними групами активів (будівлі, обладнання, нематеріальні активи, інвестиції тощо) залежно від специфіки діяльності підприємства.

Особливу увагу слід приділяти питанням обліку та контролю за використанням необоротних активів. Чіткий і достовірний облік дозволяє відстежувати технічний стан і рух активів й оцінювати їх амортизаційне навантаження, що важливо для формування фінансової звітності та аналізу рентабельності. При цьому важливо враховувати вимоги бухгалтерських

стандартів і податкового законодавства, які регулюють порядок нарахування амортизації та переоцінки активів [28].

Крім того, ефективне управління необоротними активами неможливе без системи внутрішнього контролю, яка повинна передбачати регулярний моніторинг використання активів, аудит технічного стану, а також аналіз економічної доцільності їх утримання чи вибуття. Зокрема, активи, що не приносять прибутку або простоюють, повинні бути реалізовані, передані в оренду або модернізовані [4, с. 324].

Ще однією важливою особливістю є потреба у фінансовому забезпеченні інвестицій у необоротні активи. Як правило, такі вкладення потребують значних капітальних ресурсів і мають тривалий період окупності. Тому при прийнятті рішень щодо оновлення або придбання активів необхідно проводити ретельний фінансовий аналіз, зокрема оцінку ефективності інвестицій (NPV, IRR, період окупності) та враховувати вплив на загальний фінансовий стан підприємства [29, с. 82].

Так як об'єктом дослідження виступає ТОВ «ВЕЛ-електронікс», яке відноситься до електронної та електротехнічної галузі, то виокремимо особливості управління необоротними активами саме для даних підприємств. ТОВ «ВЕЛ-електронікс», має низку характерних особливостей, що зумовлені високим рівнем технологічності продукції, швидким оновленням виробничого обладнання та необхідністю забезпечення безперервності бізнес-процесів. У мирний час ці особливості пов'язані переважно з інноваційністю галузі, конкурентністю ринку, високими стандартами точності та складністю технічного забезпечення. У воєнний період до зазначених факторів додається значно ширший спектр ризиків, що радикально впливають на політику підприємства щодо формування, використання та оновлення необоротних активів.

Особливості управління необоротними активами підприємства електронної та електротехнічної галузі показані на рис. 1.2.

1	•галузеві особливості формування та структури необоротних активів
2	•війна спричинила суттєве ускладнення логістики та порушення ланцюгів постачання
3	•в умовах підвищених воєнних ризиків особливо актуальним стає питання фізичної безпеки необоротних активів
4	•специфіка галузі електроніки передбачає активне використання комп'ютеризованих систем управління
5	•з огляду на зростаючий попит на електротехнічну та енергетичну продукцію (інвертори, стабілізатори, генератори), структура необоротних активів потребує адаптації
6	•в умовах нестабільного економічного середовища, високої інфляції та девальвації національної валюти особливо важливим є перегляд амортизаційної політики

Рис. 1.2. Особливості управління необоротними активами підприємства електронної та електротехнічної галузі

Джерело: власна розробка автора

Розглянемо особливості більш докладно.

По-перше, у структурі необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» ключове місце посідають технологічне обладнання, серверна інфраструктура, складська техніка та спеціалізовані вимірювальні прилади. Галузь електроніки характеризується швидким моральним старінням обладнання: техніка втрачає актуальність кожні 3–5 років. Відтак, одним із пріоритетів управління необоротними активами стає стратегічне оновлення основних засобів з метою забезпечення технологічної відповідності сучасним стандартам, що особливо важливо в умовах воєнного часу, коли підприємство має оперативно реагувати на зміни попиту, зокрема на продукцію енергетичного та телекомунікаційного призначення.

По-друге, війна спричинила суттєве ускладнення логістики та порушення ланцюгів постачання, що впливає на своєчасність оновлення та ремонту обладнання. Підприємство стикається з дефіцитом окремих видів техніки й

компонентів, що зумовлює перехід до політики превентивного технічного обслуговування, накопичення страхових запасів деталей, а також диверсифікації постачальників. Внаслідок цього зростає частка інвестицій у підтримку працездатності наявних основних засобів, оскільки заміна їх на нові моделі може бути неможливою або надто коштовною в короткостроковому періоді.

По-третє, в умовах підвищених воєнних ризиків особливо актуальним стає питання фізичної безпеки необоротних активів. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» вимушене застосовувати заходи зміцнення матеріально-технічної бази: модернізацію систем відеонагляду, створення додаткових серверних копій та використання хмарних рішень, страхування складських приміщень і обладнання, релокацію частини активів у більш безпечні регіони. Такі заходи підвищують витрати, але забезпечують збереження капітальних ресурсів як найважливішої складової довгострокової стійкості підприємства.

По-четверте, специфіка галузі електроніки передбачає активне використання комп'ютеризованих систем управління, що також належать до необоротних активів. У воєнних умовах посилюється потреба в кіберзахисті –адже цифрова інфраструктура стає однією з найбільш уразливих частин підприємства, що обумовлює додаткові інвестиції у програмно-апаратні комплекси, оновлення ІТ-інфраструктури та впровадження сучасних систем резервного копіювання даних.

По-п'яте, з огляду на зростаючий попит на електротехнічну та енергетичну продукцію (інвертори, стабілізатори, генератори), структура необоротних активів потребує адаптації. Підприємство має збільшувати потужності виробничого обладнання, розширювати складські площі та впроваджувати високотехнологічні системи автоматизації, що дозволяє забезпечити гнучкість виробничих процесів і ефективно управління асортиментом, який змінюється відповідно до ринкової кон'юнктури воєнного часу.

По-шосте, в умовах нестабільного економічного середовища, високої інфляції та девальвації національної валюти особливо важливим є перегляд амортизаційної політики. Підприємства галузі електроніки, у тому числі ТОВ «ВЕЛ-електронікс», частіше переходять до прискорених методів амортизації, що

дозволяє швидше списувати вартість обладнання, формувати інвестиційні ресурси та зменшувати ризики втрати вартості через моральне старіння.

По-сьоме, у воєнний період значно зростає роль стратегічного планування інвестицій. Рішення щодо придбання нових основних засобів приймаються з урахуванням ризику втрати активів, можливої окупації території, перебоїв у роботі та загальної невизначеності. Тому важливо забезпечити високу частку універсального, мобільного або легко релокованого обладнання, що дає змогу підприємству мінімізувати капітальні втрати у разі критичних змін ситуації.

Таким чином, управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у галузі електроніки в умовах війни характеризується адаптивністю, пріоритетом безпеки, гнучкістю оновлення та технологічною модернізацією. Поєднання галузевої специфіки (високі темпи технічного прогресу, значна капіталомісткість, швидке моральне старіння обладнання) з ризиками воєнного часу формує особливі вимоги до системи управління необоротними активами. Ефективність цієї системи визначає здатність підприємства забезпечувати безперервність діяльності, підтримувати конкурентоспроможність та формувати стратегічний потенціал розвитку в умовах високої турбулентності зовнішнього середовища

1.3. Наукові підходи до аналізу ефективності використання необоротних активів підприємства

Аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства є надзвичайно важливою складовою системи управління ресурсами, оскільки саме ця категорія активів становить основу матеріально-технічної бази та забезпечує здійснення основної господарської діяльності.

Вагоме значення ефективності управління необоротними активами зумовлена тим, що роль необоротних активів в діяльності підприємства важлива та багатогранна. Саме про це зазначає група авторів у складі Г.В.Даценко, І.О.Гладій, Л.А.Майстер, які стверджують, що «по-перше, необоротні активи визначають виробничий потенціал підприємства, оскільки необоротні активи безпосередньо

впливають на обсяги виробництва продукції, робіт або послуг. Крім того, вони мають великий вплив на фінансові показники підприємства, а саме на їх вартість і витрати, пов'язані з експлуатацією, впливають на прибуток, рентабельність та інші фінансові показники.

Необоротні активи виступають джерелом формування грошових потоків, так як вони можуть генерувати грошові потоки через продаж продукції, робіт або послуг, а також через отримання інвестиційного доходу. Також важливо відзначити, що основні засоби можуть бути використані як застава для отримання кредитів, що робить їх значущим елементом забезпечення стійкості фінансового стану підприємства» [26, с.27].

Необоротні активи, зокрема, основні засоби, мають довгостроковий характер функціонування, потребують значних капітальних вкладень та мають суттєвий вплив на фінансові результати підприємства. Ефективність функціонування підприємства переважно визначається конкурентоспроможністю суб'єктів господарювання та виробленої продукції. Зокрема цей процес базується на раціональному використанні виробничих ресурсів, серед яких ключову роль відіграють необоротні активи підприємства як засоби праці виробничого циклу [7, с. 90].

На думку Л.В. Вдовенко «ефективне управління активами підприємств має досягатись за допомогою взаємопов'язаних дій та зважених рішень в сфері управління фінансами підприємств для досягнення стратегічної мети підприємства – підвищення прибутковості та зростання фінансового потенціалу» [30].

Погодимось з дослідниками Н.Пігуль, Є. Бондаренко, А. Кириченко, які стверджують, що «слід підкреслити, що управління необоротними активами є більш складним завданням, ніж управління ліквідними активами, що пов'язано з низьким рівнем їх мобільності. Тому виникає проблема своєчасного оновлення основних фондів, викликана нераціональним підходом до формування джерел фінансування необоротних активів. Така проблема в перспективі призводить до зростання витрат на виробництво, збільшення собівартості продукції, зниження ефективності суб'єкта господарювання та її прибутку і, як наслідок, зниження

конкурентоспроможності. Тому створення стабільного джерела фінансування основних засобів є одним із ключових питань їх управління» [31].

В умовах динамічного розвитку економіки, технологічних змін і загострення конкуренції, важливо не просто володіти певним обсягом матеріальних ресурсів, а раціонально та ефективно їх використовувати. Зношення, нераціональна експлуатація або надлишок малоефективних активів можуть призводити до втрат, зниження продуктивності праці, підвищення витрат та зменшення прибутку. У зв'язку з цим аналіз ефективності використання необоротних активів дає змогу виявити наявні проблеми у структурі чи експлуатації активів й приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо їх модернізації, оновлення або вибуття [21, с. 54].

Аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства є важливим інструментом оцінки раціональності управління ресурсами, що забезпечують виробничий процес протягом тривалого періоду. Він дає змогу визначити, наскільки ефективно підприємство використовує свої основні засоби, нематеріальні активи та інші довгострокові вкладення для досягнення стратегічних і операційних цілей. З огляду на високу капіталомісткість цих активів, їх вплив на собівартість продукції та фінансову стійкість підприємства, ефективне управління ними є критично важливим. Процес аналізу включає кілька логічно пов'язаних етапів, кожен з яких має свою методологію, завдання та показники оцінки. На основі таких показників, як фондвіддача, коефіцієнт зносу, рентабельність активів тощо, можна зробити висновки щодо доцільності збереження, оновлення або модернізації наявної виробничої бази [11, с. 32].

Т.Г. Сухорукова та І.О. Скляренко стверджують, що «існує багато підходів до визначення і оцінки поняття ефективність використання необоротних активів. Одні автори пов'язують ефективність як співвідношення ефекту і витрат. Інші розглядають і ототожнюють поняття — ефективність і результативність» [32, с.107]. На думку дослідників кожен з авторів має рацію. Використання необоротних активів має бути як результативним так і ефективним.

Табл. 1.2 узагальнює основні етапи аналізу ефективності використання

необоротних активів підприємства та відповідні показники, що використовуються для кожного з них.

Таблиця 1.2

Етапи та показники аналізу ефективності використання необоротних активів підприємства

№ з/п	Етапи аналізу	Зміст етапу	Основні показники
1	Аналіз структури і складу необоротних активів	Визначення питомої ваги різних видів активів у загальній вартості	Структура активів, частка активів виробничого призначення
2	Оцінка технічного стану та зносу	Аналіз фізичного та морального зношення основних засобів	Коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності
3	Аналіз інтенсивності використання	Вивчення ефективності експлуатації активів у виробничому процесі	Фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність
4	Аналіз оновлення та вибуття	Оцінка масштабів інвестування в оновлення основних засобів	Коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття
5	Оцінка економічної ефективності використання активів	Визначення фінансового результату, отриманого від використання активів	Рентабельність необоротних активів, прибуток на одиницю активів
6	Формулювання управлінських висновків і рекомендацій	Прийняття рішень щодо модернізації, списання або додаткових інвестицій	Інтерпретація динаміки показників, виявлення резервів

Джерело: побудовано автором за даними [6;17; 20;34]

На нашу думку, аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства є комплексним процесом, що охоплює низку важливих етапів, кожен з яких дозволяє отримати глибоке розуміння стану та результативності функціонування цих ресурсів. Табл. 1.3, представлена вище, демонструє логічну послідовність проведення аналізу від вивчення структури та технічного стану активів до оцінки їх економічної доцільності та формування управлінських рішень. Застосування таких показників, як фондовіддача, коефіцієнт зносу, рентабельність необоротних активів, дозволяє кількісно оцінити ефективність та виявити слабкі місця у використанні матеріально-технічної бази.

Проведення всебічного аналізу є необхідним для формування обґрунтованої політики оновлення, модернізації чи вибуття активів, що, у свою чергу, сприяє оптимізації витрат, підвищенню продуктивності праці та досягненню

довгострокової конкурентоспроможності підприємства [33, с. 44]. На нашу думку, системний підхід до оцінки ефективності необоротних активів забезпечує стратегічну орієнтацію управлінських рішень та підвищує загальну результативність діяльності підприємства.

Слушною є думка дослідників В. С. Ляліна, В. П. Левченко щодо того, що «в умовах сьогодення надзвичайно важливим є те, що за допомогою засобів політики управління необоротними активами підприємства вирішуються такі комплекси управлінських завдань: обґрунтування можливих форм оновлення основних виробничих засобів, визначення потреби в їх нарощенні та можливих способів розширення, формування необхідних фінансових ресурсів, підвищення ефективності використання введених в дію основних засобів. При розробці перспективних планів ефективного управління необоротними активами підприємства враховуються фактори, що призводять до змін їх величини й обсягів довгострокових фінансових вкладень. Завдяки таким підходам до політики управління необоротними активами підприємств у період воєнного стану та післявоєнної відбудови з'являється можливість підвищити ефективність використання оборотних активів та забезпечити успішну діяльність підприємства» [35, с.139]

У першому розділі розкрито сутність, призначення та види необоротних активів підприємства, визначено особливості управління ними в сучасних умовах господарювання, а також узагальнено наукові підходи до аналізу ефективності використання необоротних активів, що сформувало теоретичну основу для подальшого аналітичного дослідження.

Визначено, що аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства є підґрунтям для інвестиційного планування, визначення потреби в технічному переоснащенні та підвищення конкурентоспроможності підприємства. Отже, необхідність проведення глибокого та системного аналізу ефективності використання необоротних активів обумовлена прагненням підприємства до оптимізації господарських процесів, досягнення економічної результативності та забезпечення довгострокового розвитку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВЕЛ-електронікс»)

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

ТОВ «ВЕЛ-електронікс» зареєстровано в Україні 14 жовтня 2021 року; статутний капітал – 10 000 грн; керівник – Шоферистов Сергій Євгенович; юридична адреса – місто Київ, вул. Некрасова Віктора, що підтверджено даними державних та комерційних реєстрів підприємств [36].

Згідно даних реєстру КВЕД, у переліку профільних напрямків ТОВ «ВЕЛ-електронікс» зазначені: виробництво електронних компонентів, виробництво інструментів і обладнання для вимірювання/досліджень/навігації, виробництво радіологічного та електромедичного устаткування, а також дослідження і експериментальні розробки у сфері природничих і технічних наук. Така номенклатура вказує на орієнтацію фірми на сегменти електронного виробництва й прикладних R&D-проектів у технічному та медтехнічному напрямках (виробництво компонентів, приладів та обладнання для медицини й вимірювань) [37].

Наявність у статутних КВЕД як виробничих, так і науково-дослідних кодів свідчить, що компанія позиціонує себе не лише як підрядник з монтажу/складання електроніки, а й як суб'єкт, здатний виконувати прикладні НДР або виробляти обладнання спеціального призначення.

Характеристика підприємства наведена в табл. 2.1.

Аналіз ринку, на якому працює підприємство показує, що сегмент виробництва електронних компонентів та медичного (електромедичного/радіологічного) обладнання в Україні має кілька характерних рис: по-перше, частина постачань і компонентів все ще імпортується, що створює виклики з ланцюгами постачання; по-друге, у зв'язку із диджиталізацією і

потребами охорони здоров'я та оборонно-технічного забезпечення спостерігається підвищений попит на локальні розробки й серії специфічного обладнання; по-третє, ринок зазнав значних коливань у період війни: частина виробництв переорієнтувалася на потреби оборони, інша – шукає можливості для експортної експансії й диверсифікації каналів збуту.

Таблиця 2.1

Характеристика ТОВ «ВЕЛ-електронікс» [38]

Характеристика	Сутність
Повне найменування юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю ВЕЛ-електронікс
Скорочена назва	ТОВ "ВЕЛ-електронікс"
Назва англійською	LIMITED LIABILITY COMPANY VEL-ELECTRONICS (LLC VEL-ELECTRONICS)
Код ЄДРПОУ	45639882
Уповноважені особи	Шоферистов Сергій Євгенович керівник
Розмір статутного капіталу	10 000,00 грн.
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Основний вид діяльності	27.12 Виробництво електророзподільчої та контрольної апаратури
Інші види діяльності	26.60 Виробництво радіологічного, електромедичного й електротерапевтичного устаткування
	32.50 Виробництво медичних і стоматологічних інструментів і матеріалів
	72.19 Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук

У цілому, галузь технологічних виробів і медичних приладів в Україні залишається перспективною для компаній із R&D- та сертифікаційними компетенціями, але ризикована через логістику й волатильність попиту.

SWOT-аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс» показує, що серед його сильних сторін – спеціалізація у сфері медичної та електронної техніки, наявність фахових інженерних кадрів і здатність адаптувати виробництво під потреби ринку (табл.2.2 та табл.2.3).

Таблиця 2.2

Сильні та слабкі сторони ТОВ «ВЕЛ-електронікс» згідно SWOT-Аналізу

S – Strengths (Сильні сторони)	W – Weaknesses (Слабкі сторони)
<p>Технологічна спеціалізація у виробництві електронних компонентів, інструментів вимірювання та електромедичного обладнання – сегмент, який має стабільний попит і державну увагу навіть у кризові періоди.</p> <p>Наявність R&D-активності (КВЕД наукових досліджень) дозволяє брати участь у грантових програмах ЄС, Horizon, USAID, проєктах з інновацій медтехніки та оборонних технологій.</p> <p>Молоде підприємство з гнучкою структурою, що дає змогу швидко адаптуватися до ринку та перебудовувати виробничі процеси.</p> <p>Локація у Києві – доступ до університетів, наукових центрів, логістики та висококваліфікованих фахівців.</p>	<p>Коротка історія діяльності (реєстрація 2024 року), що ускладнює довіру інвесторів, банків, великих клієнтів та державних закупівель.</p> <p>Невеликий статутний капітал, що обмежує масштабування виробництва, маркетинг і закупівлю обладнання.</p> <p>Залежність від імпортних комплектуючих, які подорожчали, стали дефіцитними або потребують складної логістики через війну.</p> <p>Недостатня ринкова впізнаваність, відсутність сформованого портфеля реалізованих проєктів.</p> <p>Обмежені можливості для масового виробництва, якщо підприємство поки перебуває на стадії становлення та не має повного циклу виробництва</p>

Джерело: складено автором за даними [39-41]

Отже, до слабких сторін ТОВ «ВЕЛ-електронікс» належать залежність від імпортних комплектуючих, обмежені інвестиційні ресурси та складність масштабування виробництва.

Таблиця 2.3

Можливості та загрози ТОВ «ВЕЛ-електронікс» згідно SWOT-Аналізу

O – Opportunities (Можливості)	T – Threats (Загрози)
1	2
<p>Зростання попиту на електроніку й медичне обладнання у зв'язку з війною – прилади спостереження, діагностичне обладнання, портативні медичні системи.</p> <p>Розширення державних закупівель у сфері медичного забезпечення, телекомунікацій, критичної інфраструктури.</p> <p>Участь у програмах відновлення України, спрямованих на підтримку інноваційного виробництва та локалізацію технологій.</p>	<p>Військові ризики: руйнування інфраструктури, перебої електроенергії, небезпека обстрілів, потреба в релокації виробництва.</p> <p>Логістичні обмеження: подорожчання та затримка імпортних компонентів, нестача сировини.</p> <p>Нестабільне законодавство й податкові зміни, що можуть ускладнити середньо- і довгострокове планування.</p> <p>Конкуренція з міжнародними виробниками, які мають значно більші ресурси та усталені технологічні ланцюги.</p>

Продовження табл.2.3

O – Opportunities (Можливості)	T – Threats (Загрози)
1	2
<p>Співпраця з іноземними компаніями, що переносять частину R&D або виробництва в Україну через високий технічний потенціал та нижчу собівартість.</p> <p>Експортні можливості, особливо в сегменті low-cost електроніки та кастомних R&D-рішень.</p> <p>Гранти та технічна допомога для підприємств оборонної, медтехнічної та електронної інженерії.</p> <p>Імпортозаміщення через дефіцит західної електроніки, викликане логістичними проблемами та коливаннями валют</p>	<p>Можлива нестача кваліфікованих кадрів, адже багато досвідчених інженерів виїхали або мобілізовані.</p> <p>Зниження платоспроможності внутрішнього ринку, особливо серед невеликих клієнтів і комерційного сектору.</p> <p>Ризики кібербезпеки та витоку технологічної інформації, які зросли в умовах війни</p>

Джерело: складено автором за даними [39-41]

Можливості для підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс» відкриваються завдяки зростанню попиту на медичне обладнання, цифрові системи та локалізоване виробництво в умовах війни. Водночас загрози формують воєнні ризики, порушення логістики, конкуренція з іноземними виробниками та коливання валютного курсу. Загалом SWOT-аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс» показує, що підприємство має потенціал розвитку, але потребує стратегічного управління ризиками й активного залучення інновацій.

Оцінка конкурентного середовища показує, що на загальному рівні конкурентами в сегменті виробництва електронних компонентів та медичного (електромедичного/радіологічного) обладнання в Україні є:

1. українські виробники електроніки та медичних приладів. В Україні є низка виробників електроніки та медичних приладів, серед яких: «Радмір» (виробляє складну медичну електроніку), «Телеоптик» (спеціалізується на рентгенівському обладнанні та цифрових приймачах), «Крас» (виробник рентгенівських апаратів, як-от діагностичний комплекс «Медікс») та «Ютас» (виробляє електрокардіографи, апарати ШВЛ та інфузійну техніку).

2. міжнародні імпортери та великі OEM-виробники, а саме Arrow Electronics (США) – один із найбільших світових дистриб'юторів електронних компонентів

[42]; Avnet (США) – великий глобальний дистриб'ютор електронних компонентів та ІТ-рішень [43]; WPG Holdings (Тайвань) – провідний дистриб'ютор електронних компонентів в Азії [44]; WT Microelectronics (Тайвань) – ще один із провідних азіатських дистриб'юторів [45]; Fusion Worldwide – великий дистриб'ютор електронних компонентів на відкритому ринку [46]; Mouser Electronics, Digi-Key, RS Components – великі світові дистриб'ютори, що пропонують широкий асортимент продукції з глобальною доставкою; Johnson & Johnson (США) – велика багатопрофільна корпорація, що включає підрозділ медичних технологій [47].

3. компанії-EMS (контрактні виробники електроніки), які пропонують повний цикл від компонентів до готових пристроїв, а саме Foxconn [48], Jabil [49], Flex, Celestica, а також численні регіональні та локальні постачальники.

PEST-Аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс» показаний в табл. 2.4 та в табл.2.5.

Таблиця 2.4

Політичні та економічні фактори згідно PEST-Аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Р – Політичні фактори	Е – Економічні фактори
1	2
<ul style="list-style-type: none"> – Військовий стан з 2022 року формує нестабільність, ризики роботи у Києві, можливість релокації потужностей. – Державні програми підтримки оборонної, медичної та високотехнологічної продукції створюють додаткові можливості для підприємства. – Зростання обсягів держзакупівель у сфері медичного обладнання, а також обладнання для критичної інфраструктури. – Наближення України до ЄС вимагає гармонізації стандартів і сертифікації продукції (CE, ISO). – Ризик змін податкового навантаження у період воєнної економіки 	<ul style="list-style-type: none"> – Висока інфляція та девальвація гривні впливають на вартість імпортованих комплектуючих. – Логістичні витрати значно збільшилися через блокування портів і складні маршрути постачання. – Зниження купівельної спроможності частини бізнес-сегменту. – Водночас зростає попит на медичне, діагностичне та електронне обладнання для ЗСУ, державних структур і приватного сектора. – Доступ до грантів міжнародних організацій може частково компенсувати фінансові ризики

Джерело: створено автором за даними [50-51]

PEST-аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс» показує, що діяльність підприємства значною мірою залежить від політичної ситуації, насамперед від умов воєнного стану, які створюють ризики для виробництва, але водночас стимулюють державні

програми підтримки високотехнологічних і медичних продуктів. Економічне середовище характеризується інфляцією, подорожчанням імпортованих комплектуючих та складною логістикою, проте зростанням попиту на медичне та електронне обладнання з боку державних структур.

Таблиця 2.5

Соціальні та технологічні фактори згідно PEST-Аналіз ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

S – Соціальні фактори	T – Технологічні фактори
<ul style="list-style-type: none"> – Висока міграція технічних спеціалістів та мобілізація зменшують кадровий потенціал. – Підвищення престижу інженерних професій завдяки оборонним технологіям створює перспективи для набору молодих кадрів. – Потреба у сучасному медичному обладнанні зросла у зв'язку з війною та навантаженням на медичну систему. – Підприємства електронної галузі стають соціально важливими, що сприяє підтримці з боку держави 	<ul style="list-style-type: none"> – Швидкий розвиток R&D у напрямках електроніки, медтехніки, сенсорики, безпілотних технологій. – Доступ до сучасних компонентів ускладнений через санкції та логістичні обмеження. – Зростає потреба в локалізації виробництва електронних компонентів в Україні. – Інтенсивний розвиток кібербезпеки необхідний через високий рівень атак. – Конкуренція з глобальними компаніями вимагає сертифікації та модернізації технологічної бази

Джерело: створено автором за даними [50-51]

Соціальні фактори включають дефіцит кваліфікованих кадрів через міграцію та мобілізацію, але формують високий інтерес молоді до інженерних спеціальностей, що відкриває перспективи для розвитку кадрової бази. Технологічний аспект визначається швидким розвитком електроніки, медтехніки й оборонних технологій, а також потребою модернізації виробництва та підвищення кіберзахисту. Загалом PEST-аналіз свідчить, що підприємство працює в умовах високих ризиків, але має значний потенціал для зростання завдяки розвитку інновацій, локалізації виробництва та участі в державних і міжнародних програмах.

В табл. 2.6 показана динаміка та структура реалізації продукції підприємства «ВЕЛ-електронікс» за 2022-2024 рр.

Оцінюючи динаміку та структуру продукції загальна тенденція демонструє суттєве зростання обсягів продажу підприємства: сукупний обсяг реалізації

збільшився з 970 120 тис. грн у 2022 р. до 1 942 439 тис. грн у 2024 р., тобто на 100,2 %, що свідчить про ефективне реагування підприємства на виклики воєнного часу та зміну ринкової кон'юнктури. При цьому найінтенсивніше зростання відбулося у 2023 р. (на 706 150 тис. грн, або +72,8 %), тоді як у 2024 р. темпи приросту сповільнилися до 15,8 %, що пояснюється частковою стабілізацією ринку та насиченням попиту на певні групи товарів.

Таблиця 2.6

Динаміка та структура реалізації продукції підприємства «ВЕЛ-електронікс» за 2022-2024 рр., %

Показники	Роки			Відхилення			
	2022	2023	2024	Абс., тис. грн.		Темп прир.,%	
				2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
побутова електроніка	512412	689451	785216	177039	95765	34,6	13,9
комп'ютерна техніка	125481	245718	302451	120237	56733	95,8	23,1
електротехнічна та енергетична продукція	88561	123852	261245	35291	137393	39,8	110,9
смарт-гаджети	114802	82514	203114	-32288	120600	-28,1	146,2
В2В-рішення та електронні компоненти	85462	444715	356415	359253	-88300	420,4	-19,9
інше	43402	90020	32998	46618	-57022	107,4	-63,3
Всього	970120	1676270	1941439	706150	265169	72,8	15,8

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Найвагомішу частку структури реалізації формує побутова електроніка, обсяг продажів якої зріс із 512 412 тис. грн у 2022 р. до 785 216 тис. грн у 2024 р. Абсолютний приріст становив 177 039 тис. грн у 2023 р. та ще 95 765 тис. грн у 2024 р. Темпи приросту (34,6 % у 2023 р. та 13,9 % у 2024 р.) свідчать про стабільне, але помірне розширення ринку побутової техніки, що зумовлено зростанням споживчих потреб у воєнних умовах (заміна зламаної техніки, переобладнання житла тощо).

Вагоме збільшення спостерігається в реалізації комп'ютерної техніки: з 125 481 тис. грн у 2022 р. до 302 451 тис. грн у 2024 р. Зростання становило 95,8 % у 2023 р. та 23,1 % у 2024 р. Така динаміка пояснюється поширенням дистанційної роботи й навчання, активним оновленням комп'ютерного обладнання бізнесом та

освітніми закладами, а також збільшенням потреб військових підрозділів у засобах зв'язку та обчислювальній техніці.

Однією з найбільш динамічних груп стала електротехнічна та енергетична продукція, обсяги продажу якої зросли майже втричі за 2022–2024 рр. (з 88 561 до 261 245 тис. грн). Особливо значущим був приріст у 2024 р. який становив +137 393 тис. грн або +110,9 %, що безпосередньо пов'язано з енергетичною кризою 2022–2023 рр., масовими відключеннями електроенергії та різким збільшенням попиту на інвертори, паверстанції, стабілізатори та іншу продукцію для забезпечення енергонезалежності домогосподарств і підприємств.

Значні коливання характерні для групи смарт-гаджетів. У 2023 р. продажі зменшилися на 28,1 %, що могло бути зумовлено зниженням купівельної спроможності населення і перерозподілом витрат на товари першої необхідності. Однак у 2024 р. відбулося суттєве відновлення (+146,2 %), що забезпечило збільшення обсягу реалізації до 203 114 тис. грн., що свідчить про повернення інтересу споживачів до гаджетів після часткової стабілізації економічної ситуації.

Окрему увагу привертає динаміка групи B2B-рішень та електронних компонентів. Протягом 2022–2023 рр. спостерігається вибухове зростання – з 85 462 до 444 715 тис. грн (420,4 %), що зумовлено високим попитом з боку підприємств, які модернізують виробничі лінії та впроваджують альтернативні джерела живлення в умовах війни. У 2024 р. обсяг реалізації зменшився до 356 415 тис. грн (–19,9 %), що може свідчити про часткове завершення хвилі активних закупівель та стабілізацію корпоративного попиту.

Група «інше» демонструє нерівномірну динаміку: зростання до 90 020 тис. грн у 2023 р., а потім скорочення до 32 998 тис. грн у 2024 р. (–63,3 %), що може вказувати на перегляд підприємством структури асортименту та відмову від нерентабельних або другорядних товарів.

Загалом ТОВ «ВЕЛ-електронікс» демонструє високі адаптивні можливості, ефективно реагуючи на зміни ринку, що дозволило підприємству суттєво наростити обсяги реалізації навіть в умовах воєнного стану. Динаміка за аналізований період свідчить про стійкі конкурентні позиції компанії та

перспективність подальшого розширення асортиментних груп з найбільшою ринковою віддачею –електротехнічної продукції, комп’ютерної техніки та систем енергозабезпечення

Складемо матрицю ризиків, яка дозволяє підприємству визначити пріоритети управління ризиками, розробити превентивні заходи та сформувавши план дій у кризових ситуаціях (табл.2.7). Такий підхід забезпечує більш стійке функціонування компанії в непередбачуваних умовах воєнного часу.

Таблиця 2.7

Матриця ризиків ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Ризик	Ймовірність	Вплив	Рівень ризику	Стратегії реагування
Воєнні обстріли, зупинка роботи	Висока	Дуже високий	Критичний	Резервні майданчики, релокація частини виробництва, генератори
Логістичні затримки імпортованих комплектуючих	Висока	Високий	Критичний	Формування запасів, альтернативні маршрути, контракти з ЄС
Девальвація гривні	Висока	Високий	Високий	Вартісна переоцінка контрактів, прив’язка цін до валюти
Нестача кадрів	Середня	Високий	Значний	Співпраця з університетами, стажування, гібридна зайнятість
Конкуренція з глобальними брендами	Середня	Середній	Середній	Нішева стратегія, R&D-орієнтація, власні інновації
Кіберризик	Висока	Середній	Значний	Посилення кіберзахисту, аудит ІТ-інфраструктури
Зниження попиту у приватному секторі	Середня	Середній	Середній	Фокус на держзамовлення, медичні й оборонні програми

Джерело: створено автором за даними [50-51]

Матриця ризиків ТОВ «ВЕЛ-електронікс» окреслює ключові загрози діяльності підприємства за рівнем імовірності та потенційного впливу. До високих ризиків належать воєнні дії, перебої в енергопостачанні та логістичні збої, які можуть суттєво порушити безперервність виробництва. Серед ризиків середнього рівня – коливання валютного курсу, подорожчання імпортованих комплектуючих і зниження платоспроможності клієнтів. Низькі, але наявні ризики пов’язані з технологічними збоями або кадровими змінами.

ТОВ «ВЕЛ-електронікс» продовжує свій розвиток, впроваджуючи сучасні технології, дотримуючись високих стандартів якості та екологічної безпеки.

Таким чином, ТОВ «ВЕЛ-електронікс» працює у стратегічно важливій та перспективній галузі – виробництво електронних компонентів та електромедичного обладнання, що в умовах війни має підвищений попит. Компанія має потенціал швидкого розвитку завдяки R&D-орієнтації, гнучкості молодого підприємства та можливостям імпортозаміщення.

Водночас бізнес знаходиться у вкрай ризикованому середовищі: логістичні, фінансові та воєнні загрози значні, а конкуренція з боку міжнародних брендів жорстка. Для зміцнення ринкових позицій компанії доцільно фокусуватися на нишевих технологічних рішеннях, формувати партнерські програми з університетами та виробниками, працювати над сертифікацією продукції та використовувати грантові й державні програми підтримки.

2.2. Аналіз стану й динаміки необоротних активів підприємства

Проведемо оцінку стану й динаміки необоротних активів підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс» на основі даних фінансової звітності (Додаток Б-Додаток В). Для аналізу динаміки необоротних активів підприємство звернемось до табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення			
				Абс., тис. грн.		Темп прир.,%	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
<i>I. Необоротні активи</i>	701481	558100	615549	-143381	57449	-20,4	10,3
Нематеріальні активи	66520	62543	58567	-3977	-3976	-6,0	-6,4
Незавершені капітальні інвестиції	311258	136887	180421	-174371	43534	-56,0	31,8
Основні засоби	284629	294766	317544	10137	22778	3,6	7,7
Відстрочені податкові активи	39074	63904	59017	24830	-4887	63,5	-7,6
<i>II. Оборотні активи</i>	361048	746811	1188151	385763	441340	106,8	59,1
АКТИВИ	1062529	1304911	1803700	242382	498789	22,8	38,2

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Дані табл. 2.8 свідчать про суттєві структурні трансформації активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022–2024 рр., що відображають адаптацію підприємства до умов воєнної економіки, коливань попиту й необхідності оптимізувати капітальну базу. Загальна вартість активів протягом аналізованого періоду демонструє висхідний тренд: з 1 062 529 тис. грн у 2022 році вона зросла до 1 804 700 тис. грн у 2024 році, що означає збільшення майже на 70% за два роки. Середньорічний темп приросту активів становить близько 31%, що можна оцінити як високий показник навіть для швидкозростаючих компаній сектору електроніки.

Аналіз динаміки активів підприємства за 2022-2024 роки засвідчує помітні зміни у структурі та обсягах необоротних активів. У 2023 році порівняно з 2022-м їх загальний обсяг зменшився на 143381 тис. грн. або на 20,4%, що свідчить про часткове згортання інвестиційної активності підприємства або вибуття частини довгострокових ресурсів. Водночас у 2024 році спостерігається позитивна тенденція до зростання необоротних активів на 57449 тис. грн. (10,3%), що є свідченням поступового відновлення інвестиційної політики та модернізації матеріально-технічної бази (рис.2.1).

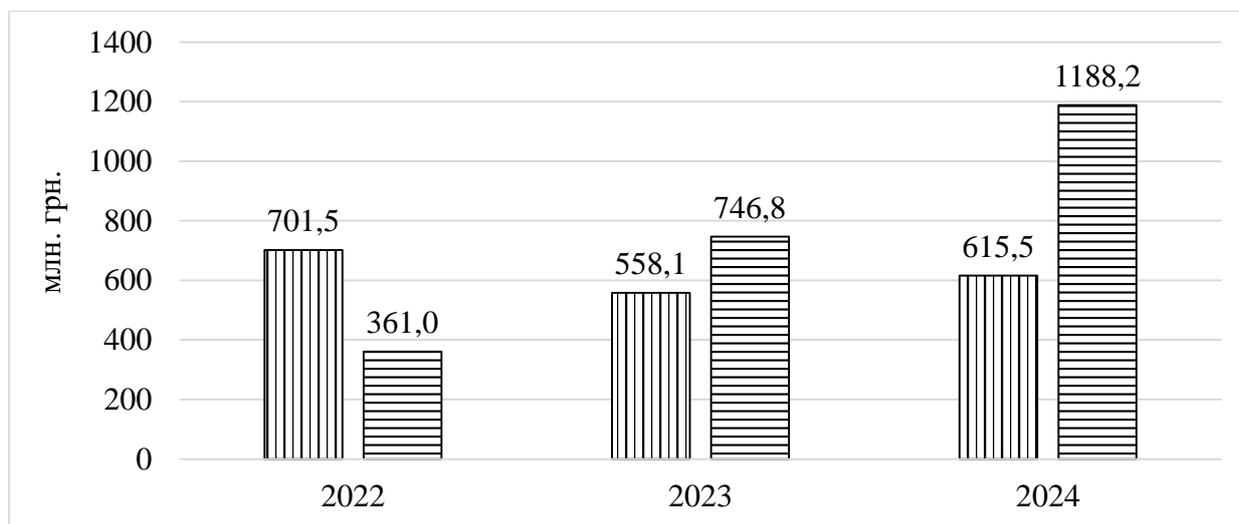

Рис. 2.1. Динаміка необоротних та оборотних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., тис. грн

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Найбільший вплив на зміну обсягу необоротних активів мали незавершені капітальні інвестиції, які у 2023 році скоротились більш ніж удвічі (на 56,0%), а в 2024 році зросли на 31,8%, що вказує на відновлення процесу реалізації інвестиційних проєктів. Основні засоби демонструють стабільне зростання: у 2023 році на 3,6%, у 2024 на 7,7%, що свідчить про оновлення виробничих потужностей та підвищення технічного рівня підприємства (рис.2.2).

Натомість нематеріальні активи зменшувались протягом усього періоду, що свідчить про недостатнє оновлення об'єктів інтелектуальної власності або завершення амортизаційного терміну дії попередніх активів.

Нематеріальні активи за два роки скоротилися на 12%, що свідчить або про амортизацію програмного забезпечення та ліцензій, або про обмеження нових інноваційних проєктів через ризикове середовище. Основні засоби зростали більш стабільно: у 2023 та 2024 роках їх збільшення становило відповідно 3,6% та 7,7%, що свідчить про оновлення технічної бази.

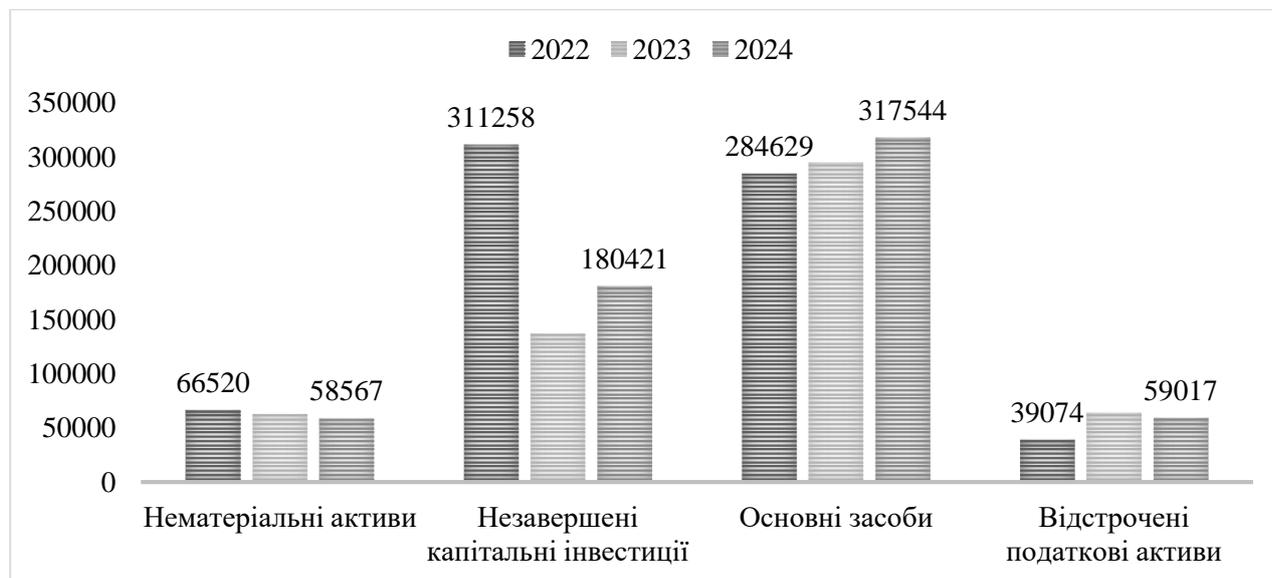

Рис. 2.2. Динаміка складових необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., тис. грн

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Водночас найбільш суттєво зросли оборотні активи – на 106,8% у 2023 році та на 59,1% у 2024 році. Таке різке зростання, ймовірно, зумовлене збільшенням товарних запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Швидке

нарощення оборотних активів свідчить про необхідність підтримувати високий рівень ліквідності у період турбулентності та порушень логістичних ланцюгів.

Структура активів зміщена у бік оборотних: їх частка зростає з 34% у 2022 році до майже 66% у 2024 році. Це є типовим для компаній, які працюють в умовах підвищених ринкових ризиків та потребують гнучкості управління обіговими коштами.

Зниження відстрочених податкових активів у 2024 році (-7,6%) після значного зростання у 2023 (+63,5%) говорить про певну стабілізацію податкових розрахунків підприємства.

Загалом динаміка необоротних активів свідчить про відновлення інвестиційної активності у 2024 році після скорочення в 2023, що позитивно впливає на довгострокову фінансову стійкість і потенціал розвитку підприємства.

Загалом в структурі активів необоротні активи займали найбільшу частку у 2022 році, тоді як у 2023-2024 роках вона припадала на оборотні активи (рис. 2.3).

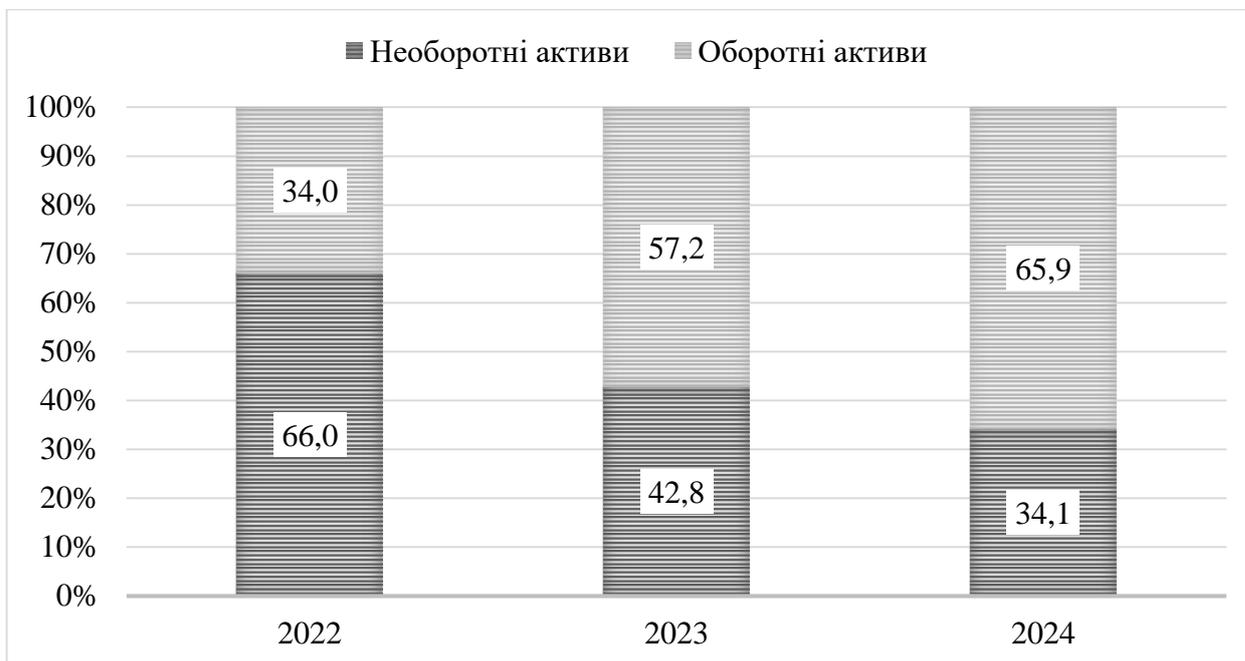

Рис. 2.3. Структура активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

На нашу думку, така структура говорить про зміну пріоритетів у діяльності підприємства від орієнтації на довгострокові інвестиції та стабільну матеріально-технічну базу до більш гнучкої моделі управління активами, що забезпечує

швидкий обіг капіталу. Зростання частки оборотних активів свідчить про посилення уваги до поточної операційної діяльності, підвищення ліквідності, активізацію виробничо-збутових процесів й накопичення товарно-матеріальних запасів. Водночас зменшення частки необоротних активів може вказувати як на зниження інвестиційної активності, так і на можливу потребу в оновленні чи модернізації основних засобів.

У свою чергу, в структурі необоротних активів найбільша частка належала у 2022 році незавершеним капітальним інвестиціям, а у 2023-2024 роках – основним засобам (рис. 2.4).

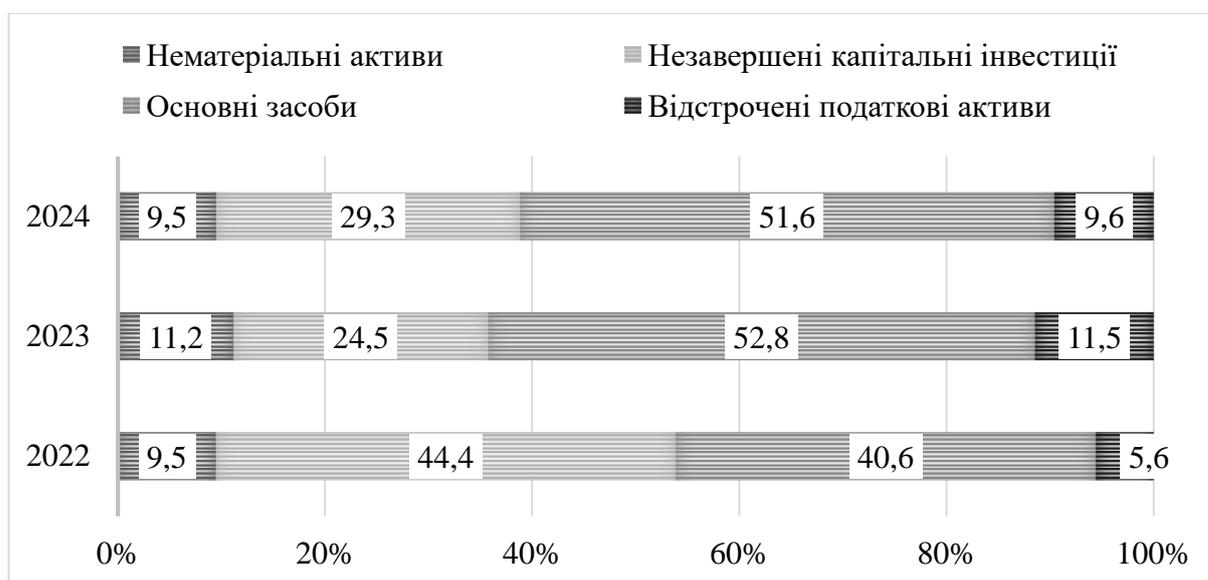

Рис. 2.4. Структура необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

На нашу думку, ця структура сформована через те, що в 2022 році підприємство перебувало на етапі активного інвестування в розвиток і розширення виробничої бази, що відображається у високій частці незавершених капітальних інвестицій. У наступні 2023-2024 роки більша увага була зосереджена на завершенні будівництва та введенні в експлуатацію нових основних засобів, що призвело до зростання їх частки у структурі необоротних активів, що свідчить про поступовий перехід підприємства від стадії інвестиційної активності до етапу експлуатації та ефективного використання матеріально-технічної бази.

Вважаємо, що такі тенденції викликані повномасштабним вторгненням РФ в Україну та пов'язаними з ним економічними, організаційними й логістичними труднощами, які вплинули на перебіг інвестиційних процесів і змусили підприємство переорієнтувати свої ресурси на підтримку вже наявних основних засобів замість початку нових проєктів, що сприяло зменшенню обсягів незавершених капітальних інвестицій та одночасному зростанню частки основних засобів, які були введені в експлуатацію або модернізовані для забезпечення безперервності виробничого процесу в складних умовах воєнного часу.

Особливості управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в умовах воєнного стану зумовлені необхідністю адаптації до нестабільних та непередбачуваних економічних і виробничих умов, що виникли внаслідок військових дій. В цих умовах підприємство змушене забезпечувати збереження і максимально ефективного використання наявних основних засобів та інших необоротних активів, зокрема через обмежений доступ до інвестиційних ресурсів та перебої у постачанні матеріалів і комплектуючих. Управління активами акцентується на підтриманні їх технічного стану шляхом своєчасного ремонту та модернізації з урахуванням наявних можливостей, а також на раціональному розподілі ресурсів для забезпечення безперервності виробничого процесу.

Значну увагу приділяють контролю за рівнем зносу активів та оптимізації їх використання, щоб уникнути надлишкового старіння та втрат продуктивності. Крім того, у період воєнного стану особливо важливо оперативно реагувати на зміни в зовнішньому середовищі, приймати гнучкі управлінські рішення щодо переорієнтації виробництва, можливого списання або реконверсії активів. Водночас зростає значення ефективного планування капітальних витрат з урахуванням пріоритетності завдань, пов'язаних із забезпеченням безпеки, збереженням інфраструктури та мінімізацією ризиків виробничих простоїв. В цілому, управління необоротними активами в умовах воєнного стану передбачає баланс між підтриманням функціональності матеріально-технічної бази і адаптацією до нових викликів, що дозволяє підприємству зберігати стійкість, забезпечувати виробничу діяльність і готуватися до подальшого відновлення та

розвитку.

Отже, аналіз свідчить про істотні зміни у структурі активів підприємства: скорочення інвестиційної діяльності у 2023 році, відновлення капіталовкладень у 2024 році та значне зростання оборотних активів, що забезпечує підприємству високу ліквідність. В цілому фінансова стратегія ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у воєнний період базується на підтриманні мобільності фінансових ресурсів та обережності в інвестиційних рішеннях. Динаміка необоротних активів характеризується неоднорідністю: у 2023 році їх обсяг скоротився на 20,4%, проте вже у 2024 році зафіксовано приріст на 10,3%, що свідчить про активну політику оптимізації інвестиційних проєктів: у воєнний період підприємство, очевидно, заморозило значну частину капітальних інвестицій, що відображено у падінні незавершених інвестицій на 56% у 2023 році. Проте у 2024 році відбулося часткове відновлення довгострокових інвестицій: незавершені капітальні вкладення зросли на 31,8%, що можна розглядати як позитивний сигнал про відновлення виробничої активності.

2.3. Оцінка ефективності управління необоротними активами підприємства

Перш ніж проаналізувати ефективність використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс», варто здійснити збір та опрацювання вихідної інформації, адже саме від якості та повноти початкових даних залежить достовірність і точність подальшого аналізу, що дозволить чітко визначити структуру, технічний стан, обсяги капітальних інвестицій, рівень зносу та інтенсивність використання необоротних активів підприємства (табл. 2.9).

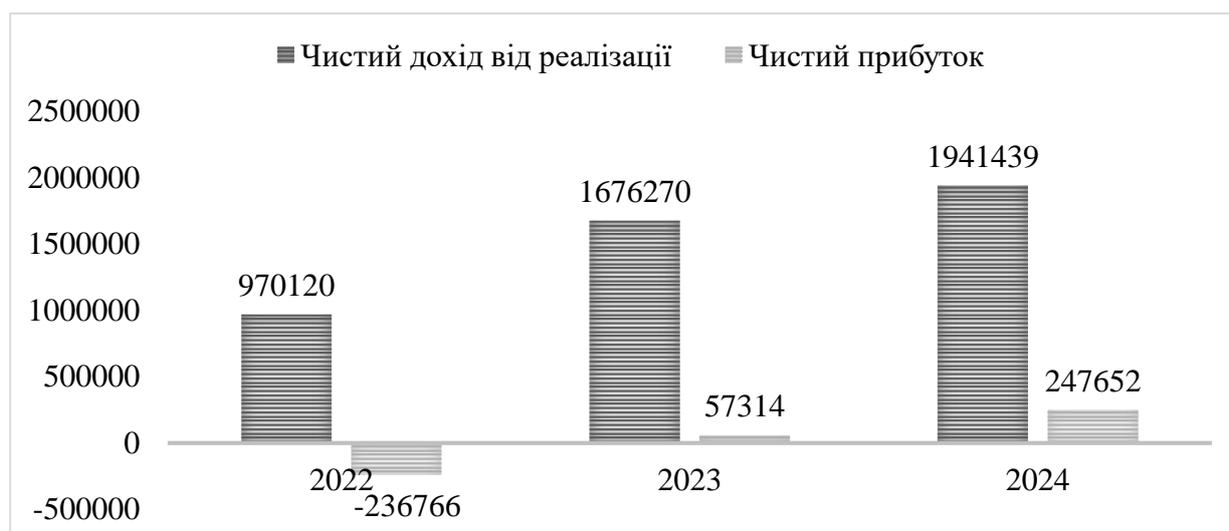
Дані табл. 2.9 дозволяють оцінити взаємозв'язок між фінансовими результатами та рівнем залучення необоротних активів. Чистий дохід від реалізації протягом 2022–2024 рр. демонструє стійке зростання: у 2023 році він збільшився на 72,8%, а у 2024 році – ще на 15,8%.

**Вихідні дані для аналізу ефективності використання необоротних активів
ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., тис. грн.**

Показники	Роки			Відхилення			
				Абс., тис. грн.		Темп прир.,%	
	2022	2023	2024	2023/ 2022	2024/ 2023	2023/ 2022	2024/ 2023
Чистий дохід від реалізації	970120	1676270	1941439	706150	265169	72,8	15,8
Кількість персоналу, осіб	142	133	145	-9	12	-6,3	9,0
Середньорічна величина необ. активів	684012	629790,5	586824,5	-54221,5	-42966	-7,9	-6,8
Чистий прибуток	-236766	57314	247652	294080	190338	-124,2	332,1
Собівартість	754120	1237116	1324389	482996	87273	64,0	7,1
Середньорічна вартість осн. засобів	308950,5	289697,5	306155	-19253	16457,5	-6,2	5,7
Знос	315200	333713	350941	18513	17228	5,9	5,2
Первісна вартість	599829	628479	668485	28650	40006	4,8	6,4
Активи	1062529	1304911	1803700	242382	498789	22,8	38,2

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Середньорічний темп приросту за два роки становить майже 45%, що підтверджує антикризову стійкість підприємства (рис.2.5).

**Рис. 2.5. Динаміка чистого доходу та прибутку ТОВ «ВЕЛ-електронікс»
у 2022-2024 рр., тис. грн**

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Важливо зазначити, що на тлі зростання доходів персонал підприємства у 2023 році скоротився на 6,3%, але у 2024 році збільшився на 9%. Певні коливання чисельності пояснюються реорганізацією виробничих процесів та оптимізацією зайнятості в умовах воєнного стану, що також відображає тренд автоматизації та підвищення продуктивності праці (рис.2.6).

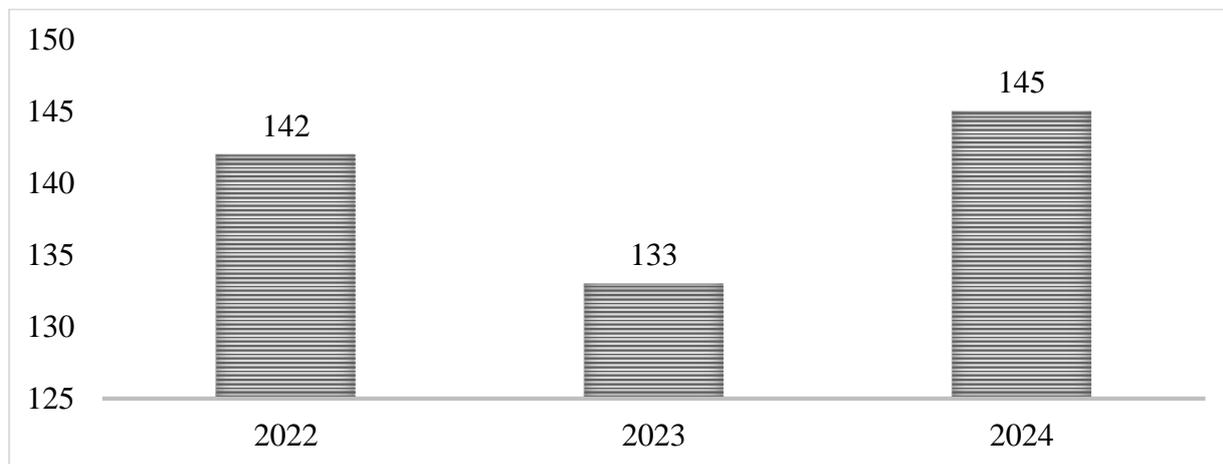

Рис. 2.6. Динаміка чисельності персоналу ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., осіб

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Середньорічна вартість необоротних активів планомірно зменшувалася – на 7,9% у 2023 році та 6,8% у 2024 році, що підтверджує тенденцію до зниження капіталомісткості виробничих процесів. Водночас чистий прибуток продемонстрував вражаючу динаміку: зі збитку у розмірі –236 766 тис. грн у 2022 році підприємство перейшло до прибутку у 57314 тис. грн у 2023 році та 247 652 тис. грн у 2024 році. Загальний приріст становить понад 480 млн грн, що свідчить про результативність управлінських рішень.

Собівартість також зростала, проте темпи її приросту були нижчими, ніж темпи зростання виручки, що підтверджує підвищення ефективності діяльності підприємства. Зростання первісної вартості основних засобів та накопиченого зносу свідчить про одночасний процес оновлення техніки та інтенсивної експлуатації обладнання (рис.2.7).

Позитивний тренд активів (зростання на 22,8% і 38,2%) пов'язаний з активною господарською діяльністю та розширенням обсягів операцій.

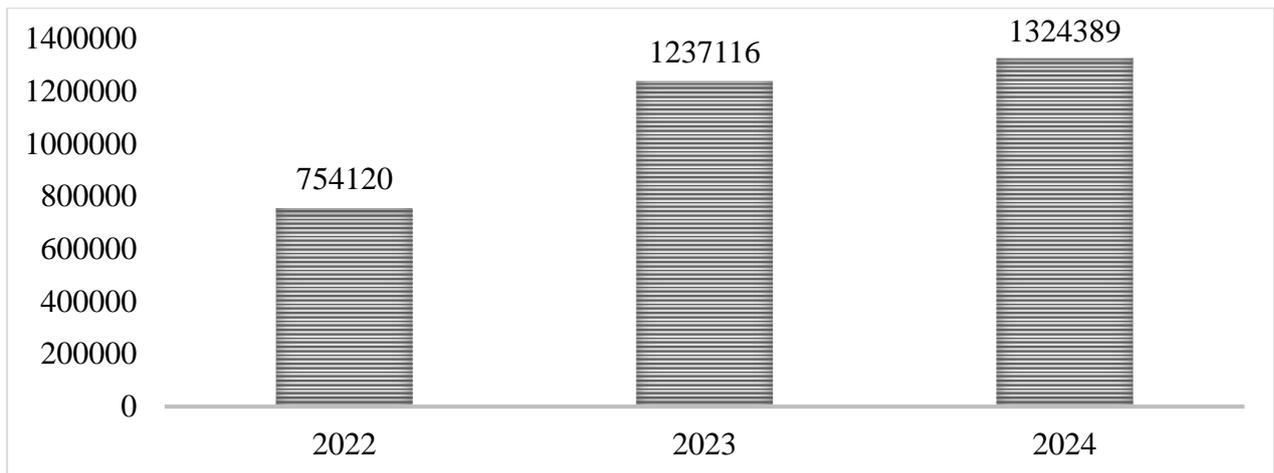

Рис. 2.7. Динаміка собівартості ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., тис. грн

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Крім того, підготовка вихідної інформації допоможе ідентифікувати наявні проблеми, резерви та потенційні напрямки для підвищення ефективності управління активами. Такий системний підхід забезпечить основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо оновлення, модернізації чи вибуття основних засобів, що є особливо важливим в умовах воєнного стану та нестабільності економічного середовища.

Як висновок слід зазначити, що загалом підприємству вдалося суттєво підвищити ефективність господарювання: на фоні стабільного зростання доходів та оптимізації витрат спостерігається покращення фінансового результату та раціональне використання необоротних активів. Підприємство продемонструвало здатність швидко адаптуватися до ризикових умов, перетворивши нестабільне середовище на можливість для розширення ринку

Для аналізу ефективності використання необоротних активів підприємства побудовано табл. 2.10. Дані табл. 2.10 відображають глибоку позитивну динаміку основних показників ефективності функціонування необоротних активів. Фондовіддача зросла з 1,42 у 2022 році до 3,31 у 2024 році, тобто більш ніж удвічі, що свідчить про те, що кожна гривня інвестованих у основні фонди ресурсів почала генерувати більше доходу.

Аналіз ефективності використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр.

Показники	Роки			Відхилення абсолютні	
	2022	2023	2024	2023/2022	2024/2023
Фондовіддача	1,42	2,66	3,31	1,24	0,65
Фондоємність	0,71	0,38	0,30	-0,33	-0,07
Коефіцієнт зносу	0,53	0,53	0,52	0,01	-0,01
Коефіцієнт придатності	0,47	0,47	0,48	-0,01	0,01
Рентабельність необоротних активів	-0,35	0,09	0,42	0,44	0,33
Фондоозброєність праці	4816,99	4735,27	4047,07	-81,72	-688,20
Фондовіддача на одного працівника	6831,83	12603,53	13389,23	5771,70	785,70
Термін окупності необоротних активів	0,62	0,37	0,34	-0,24	-0,03
Частка необоротних активів у загальних активах	66,00	42,80	34,10	-23,20	-8,70
Темп приросту необоротних активів	5,24	-20,40	10,30	-25,64	30,70

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Водночас фондоємність знизилася з 0,71 до 0,30, що підтверджує підвищення капіталовіддачі (рис.2.8).

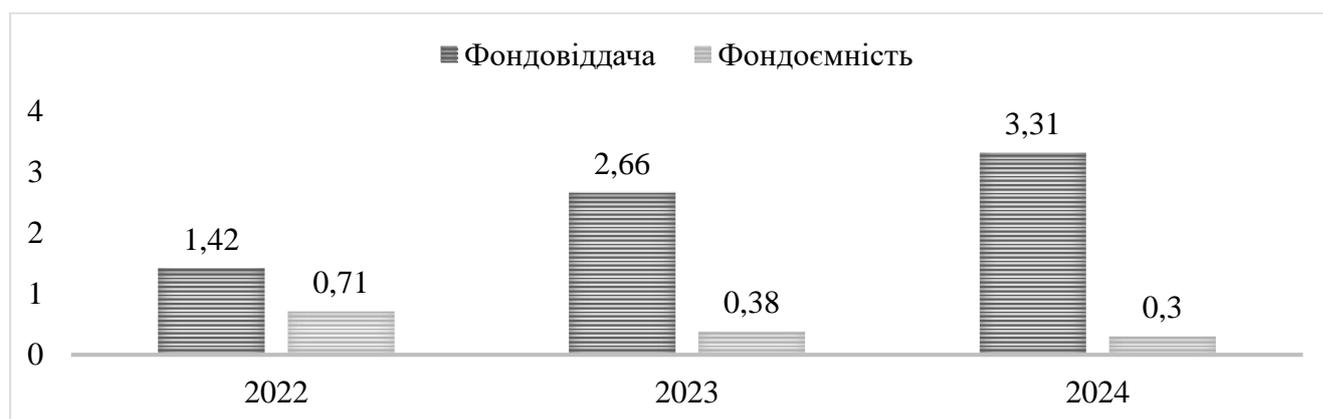

Рис. 2.8. Динаміка фондовіддачі та фондоємності ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр.

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Коефіцієнт зносу залишається стабільним – на рівні 0,52–0,53, що свідчить про відносно рівномірне старіння основних засобів. Коефіцієнт придатності на

рівні 0,47–0,48 характеризує середній ступінь морального та фізичного зносу активів, але не вказує на критичні ризики для діяльності (рис.2.9).

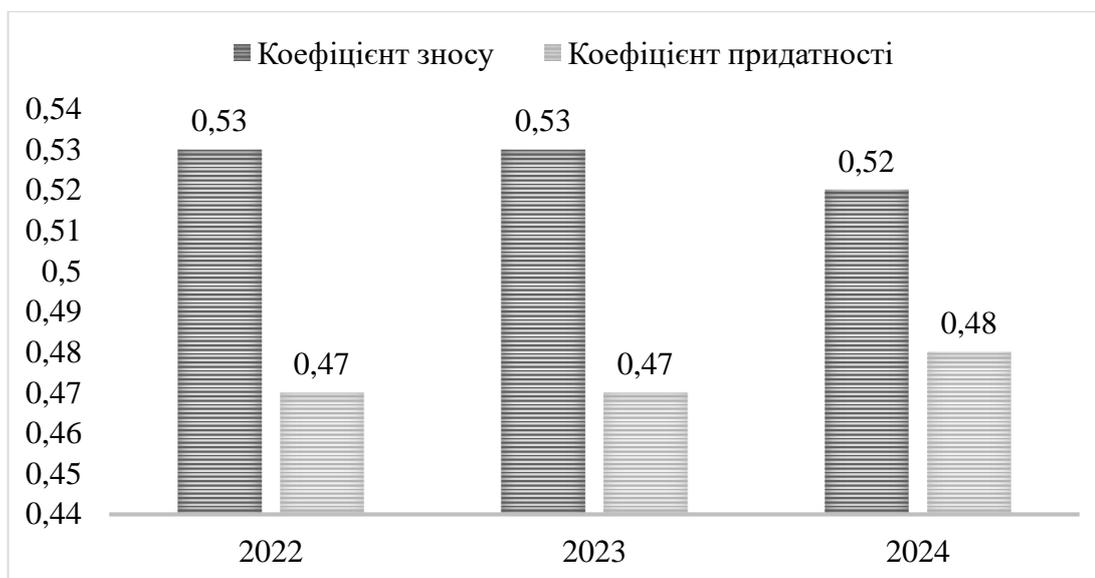

Рис. 2.9. Динаміка коефіцієнтів зносу та придатності ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Особливо показовим є різке зростання рентабельності необоротних активів: з $-0,35$ у 2022 році до $0,42$ у 2024 році. Така динаміка є результатом переходу підприємства з фінансових збитків до прибуткової діяльності (рис.2.10).

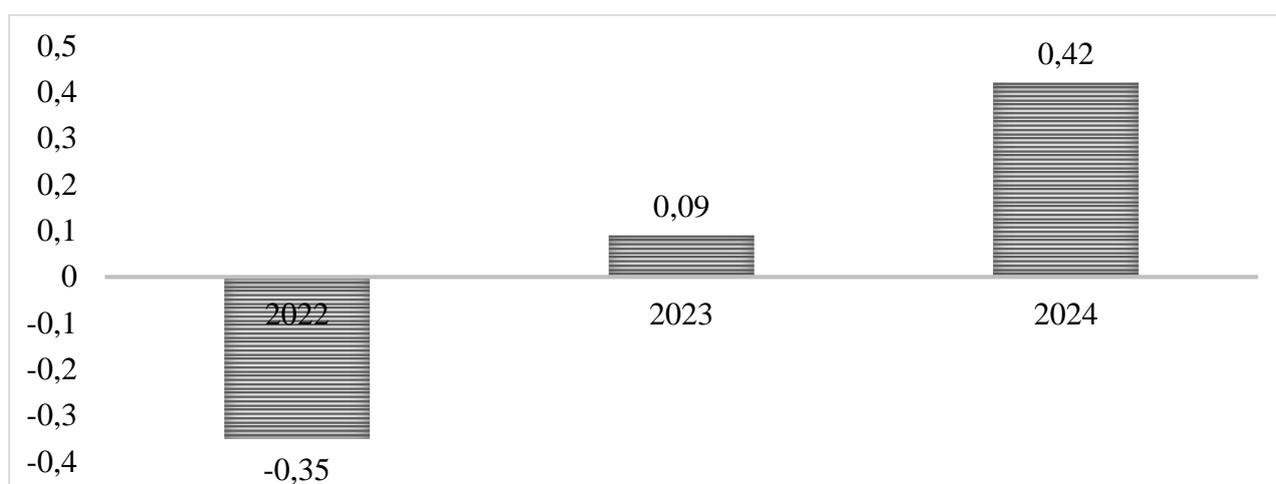

Рис. 2.10. Динаміка рентабельності необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., %

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Показник фондоозброєності праці дещо знизився, що пояснюється збільшенням чисельності персоналу у 2024 році, однак при цьому продуктивність праці (фондовіддача на одного працівника) зросла більш ніж удвічі, що є надзвичайно позитивним явищем.

Скорочення строку окупності необоротних активів з 0,62 років у 2022 році до 0,34 років у 2024 році свідчить про швидшу капіталовіддачу та ефективність інвестиційних рішень.

Зниження частки необоротних активів у структурі активів із 66% до 34,1% підтверджує загальний тренд на збільшення оборотних ресурсів та підвищення ліквідності (рис.2.11).

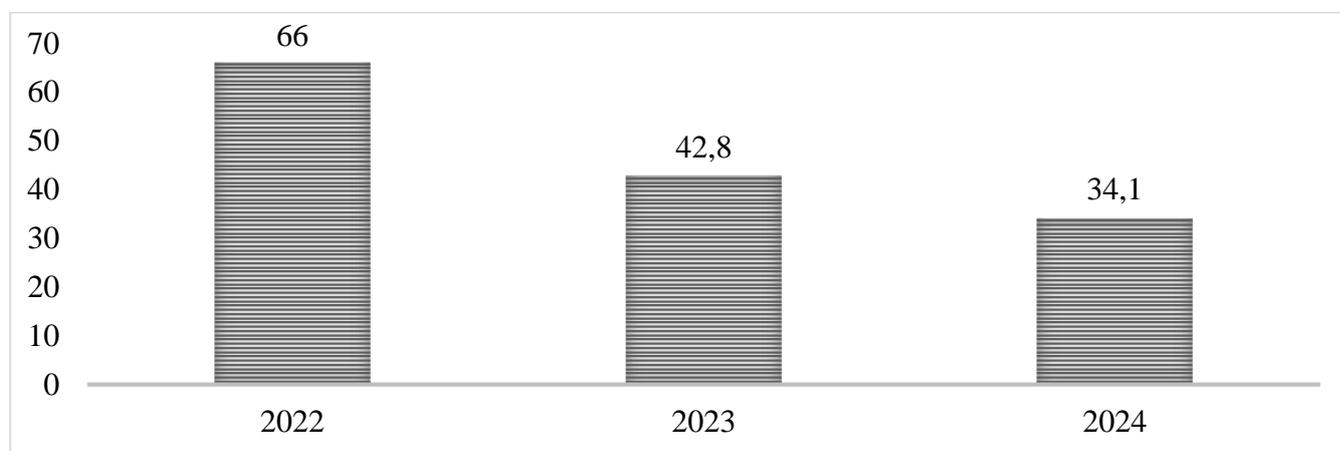

Рис. 2.11. Динаміка частки необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр., %

Джерело: складено автором за даними звітності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Отже, динаміка показників ефективності використання необоротних активів свідчить про загальне покращення продуктивності та раціоналізації ресурсів підприємства. Зростання фондовіддачі і рентабельності необоротних активів свідчить про більш ефективне використання матеріально-технічної бази для отримання прибутку. Зниження фондоємності та терміну окупності активів вказує на те, що підприємство зменшує потребу в капітальних інвестиціях на одиницю продукції та прискорює повернення вкладених коштів, що сприяє кращій фінансовій стабільності. Стабільність коефіцієнтів зносу і придатності свідчить про контрольований стан основних засобів, що знижує ризики пов'язані з їх швидким

фізичним або моральним старінням. Незначне зниження фондоозброєності праці разом із суттєвим зростанням фондівіддачі на одного працівника демонструє підвищення продуктивності праці та ефективності використання активів в розрахунку на персонал. Зменшення частки необоротних активів у загальній структурі активів може свідчити про переорієнтацію підприємства на більш мобільні оборотні ресурси, що підвищує гнучкість у господарській діяльності. Загалом, ці тенденції відображають прагнення підприємства до оптимізації капітальних вкладень, підвищення ефективності виробничих ресурсів та забезпечення довгострокового сталого розвитку.

Серед основних проблем використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» виокремимо наступні:

1. Зниження частки необоротних активів у загальній структурі активів

В період з 2022 по 2024 рік спостерігається істотне зменшення питомої ваги необоротних активів у структурі загальних активів підприємства – з 66% у 2022 році до 34,1% у 2024 році, що свідчить про зниження довгострокових інвестицій у виробничі потужності.

Причинами є перенаправлення ресурсів на поточні потреби через економічну нестабільність, зниження фінансових можливостей для довгострокового планування в умовах війни та фокус на оборотні активи для забезпечення ліквідності.

Наслідки для підприємства наступні:

- 1) послаблення матеріально-технічної бази в довгостроковій перспективі;
- 2) зменшення конкурентоспроможності через зношене або застаріле обладнання;
- 3) втрата потенціалу для розширення виробництва після завершення війни.

2. Високий рівень зносу основних засобів та низькі темпи їх оновлення

Коефіцієнт зносу залишається стабільно високим (близько 0,52-0,53), що означає, що майже половина основних засобів є фізично або морально зношеними. Водночас коефіцієнт придатності (0,47-0,48) свідчить про незначний рівень оновлення. Причинами цього є брак інвестицій у модернізацію виробництва,

порушення логістичних ланцюгів і обмежений доступ до нових технологій через війну, а також переважання амортизаційного зносу над реальними капіталовкладеннями. Для ТОВ «ВЕЛ-електронікс» ці проблеми несуть такі загрози, як зниження ефективності виробництва та збільшення витрат на ремонт, ймовірність технічних збоїв, що впливають на якість продукції та строки виконання замовлень, а також обмеження інноваційного розвитку підприємства.

3. Зниження фондоозброєності праці

Спостерігається стале зменшення фондоозброєності праці: з 4816,99 тис. грн у 2022 році до 4047,07 тис. грн. у 2024 році, що означає, що на одного працівника припадає менше вартості основних засобів, ніж раніше.

Причини цього полягають в наступному: недостатній рівень інвестування в обладнання, автоматизацію та технічне переоснащення, корочення персоналу або збільшення трудомісткості процесів без відповідного технологічного забезпечення, що призводить до зниження продуктивності праці, зростання трудових витрат на одиницю продукції й погіршення умов праці та зниження мотивації персоналу.

Для забезпечення стабільності та перспективного розвитку ТОВ «ВЕЛ-електронікс» вкрай важливо вжити дієвих заходів щодо подолання виявлених проблем у сфері використання необоротних активів. Зниження частки необоротних активів, високий рівень їх зносу та зменшення фондоозброєності праці є симптомами поглиблення ресурсної вразливості підприємства, яка в умовах війни може стати критичною. Необхідність подолання цих проблем зумовлена поточними виробничими потребами й стратегічною метою – зберегти інфраструктуру, відновити інвестиційний потенціал і підготуватися до післявоєнного економічного відновлення.

Умови воєнного стану, незважаючи на складність, відкривають також певні можливості. Насамперед, це державні програми підтримки промисловості, пільгові умови кредитування для підприємств, які продовжують виробничу діяльність, та податкові стимули на модернізацію обладнання. Окрім того, підприємство може шукати партнерства з міжнародними фондами, які фінансують відновлення українського бізнесу, або залучати цільові інвестиції на технічне переоснащення.

Раціональне управління наявними необоротними активами, продовження експлуатації придатного обладнання з одночасним виведенням застарілих основних засобів, а також поступове відновлення інвестицій у виробничу базу дозволить ТОВ «ВЕЛ-електронікс» втримати позиції на ринку та закласти фундамент для сталого зростання у майбутньому.

У другому розділі надано організаційно-економічну характеристику підприємства, проведено аналіз стану та динаміки його необоротних активів, а також здійснено оцінку ефективності управління необоротними активами.

Як висновок до розділу слід зазначити:

Економічна ефективність використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» суттєво зросла. Усі ключові коефіцієнти демонструють позитивну динаміку, що свідчить про успішну трансформацію виробничої та фінансової політики підприємства в умовах воєнної економіки. Підприємство змогло не лише стабілізувати діяльність, але й значно покращити основні операційні показники

Комплексний аналіз свідчить, що ТОВ «ВЕЛ-електронікс» демонструє високу здатність до адаптації в умовах воєнних викликів, зберігаючи стабільність виробництва, оновлюючи активи та підвищуючи ефективність використання ресурсів. Підприємство змінило структуру активів на користь підвищення ліквідності, оптимізувало витрати, збільшило прибутковість та продемонструвало зростання продуктивності праці. Усі ключові тренди вказують на сильну конкурентну позицію підприємства та ефективну фінансову стратегію

Проблеми ефективного використання оборотних засобів досліджуваного підприємства взаємопов'язані та відображають загальну тенденцію до скорочення інвестиційної активності підприємства в умовах воєнного стану. У короткостроковій перспективі це може забезпечити оперативну гнучкість, але в довгостроковій – створює ризики втрати виробничого потенціалу та позицій на ринку. Тому доцільним є розробка антикризової стратегії управління необоротними активами із урахуванням сучасних викликів.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СТАНОМ ТА ЕФЕКТИВНІСТЮ ВИКОРИСТАННЯ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТОВ «ВЕЛ-ЕЛЕКТРОНІКС»

3.1. Напрями удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами підприємства

У сучасному середовищі господарювання, особливо за умов воєнного стану, виробничі підприємства зіштовхуються з безпрецедентними викликами, що потребують високого рівня адаптивності, стійкості та стратегічного перегляду підходів до управління ресурсним потенціалом. Одним із визначальних чинників забезпечення стабільного функціонування підприємства є результативне управління необоротними активами, оскільки саме вони формують виробничо-технічну базу, визначають технологічний рівень розвитку та спроможність підприємства до довгострокової діяльності. Для ТОВ «ВЕЛ-електронікс», як одного з ключових суб'єктів електронної галузі України, удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами виступає не лише актуальним управлінським завданням, але й необхідною умовою адаптації до нових економічних і безпекових викликів.

Воєнні дії на території України спричинили дестабілізацію логістичних процесів, зменшення інвестиційної активності, обмеження доступу до фінансових ресурсів, а також суттєве зростання витрат на відновлення та технічне оновлення основних засобів. За таких умов актуалізується потреба не лише у збереженні наявних необоротних активів, а й у впровадженні нових організаційних підходів до підвищення ефективності їх використання, адаптації управлінських механізмів до кризового середовища та забезпечення сталого розвитку підприємства. Саме тому виникає необхідність критичного перегляду чинної системи управління необоротними активами, ідентифікації її вразливих місць, формування стратегічних орієнтирів і розроблення дієвих напрямів удосконалення, які дозволять зберегти конкурентні позиції та створити підґрунтя для відновлення у

післявоєнний період.

У контексті викликів, що постали перед ТОВ «ВЕЛ-електронікс» унаслідок повномасштабного вторгнення РФ, питання вдосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами набуває особливої значущості. Виявлені проблеми, зокрема скорочення частки необоротних активів у загальній структурі ресурсів, значний рівень їх фізичного та морального зносу, а також зниження фондоозброєності праці, свідчать про необхідність переосмислення підходів до управління матеріально-технічною базою підприємства. У цьому контексті першочерговими завданнями є стабілізація наявного ресурсного потенціалу та формування передумов для його стратегічного розвитку. Рациональне планування, ефективне використання фінансових інструментів, упровадження цифрових технологій та посилення кадрового потенціалу мають стати базовими елементами процесу відновлення та підвищення ефективності функціонування необоротних активів. У табл. 3.1 представлено основні напрями вдосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс», реалізація яких сприятиме адаптації підприємства до нових умов господарювання та формуванню надійної основи для післявоєнного економічного відновлення.

Таблиця 3.1

Напрями удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Напрями удосконалення	Зміст заходів
1	2
1.Інвентаризація та аудит стану необоротних активів	Проведення повного технічного огляду, оцінки фізичного та морального зносу
2.Оновлення облікової політики	Актуалізація підходів до оцінки, амортизації та списання активів
3.Розробка плану оновлення основних засобів	Формування переліку пріоритетного обладнання для модернізації або заміни
4.Запровадження цифрової системи моніторингу активів	Встановлення облікової програми для відстеження стану, вартості, зносу
5.Аналіз можливостей фінансування модернізації	Оцінка джерел фінансування: державні програми, кредити, гранти

Продовження табл.3.1

1	2
6.Проведення тендеру на закупівлю обладнання	Вибір постачальників з урахуванням якості та вартості
7.Розробка заходів з підвищення відповідальності за збереження активів	Затвердження регламентів, наказів, матеріального заохочення
8.Навчання персоналу щодо ефективного використання активів	Проведення семінарів з технічної експлуатації та раціонального використання
9.Створення інвестиційного плану розвитку необоротних активів	Визначення довгострокової стратегії оновлення та поповнення активів
10.Підготовка звіту та контроль виконання заходів	Звітність про досягнення цілей, оцінка ефективності

Джерело: складено автором

На нашу думку, наведена таблиця відображає комплексний підхід до вдосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс», акцентуючи увагу на ключових напрямках, реалізація яких сприятиме підвищенню ефективності їх використання в умовах економічної нестабільності. Запропоновані заходи охоплюють управлінські, технічні, фінансові та кадрові складові, зокрема посилення інвестиційного планування, удосконалення контролю за станом і використанням основних засобів, а також активізацію залучення зовнішніх джерел фінансування для оновлення виробничої бази. Окрему увагу приділено цифровізації обліку та аналітики необоротних активів як важливій передумові для оперативного й обґрунтованого прийняття управлінських рішень.

Запропоновані напрями удосконалення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» мають комплексний характер і спрямовані на підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази підприємства в умовах обмежених фінансових ресурсів та воєнного стану. Їх реалізація дозволяє не лише стабілізувати поточний стан необоротних активів, а й сформувати передумови для їх стратегічного розвитку у післявоєнний період (табл. 3.Д в Додатку Д).

Першочерговим етапом удосконалення є проведення інвентаризації та аудиту стану необоротних активів, що передбачає повний технічний огляд обладнання та оцінку рівня його фізичного й морального зносу. Економічна

доцільність цього заходу полягає у формуванні достовірної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, виявленні активів, які не забезпечують належної віддачі, а також у зниженні витрат на утримання непродуктивного обладнання. Отримані результати дозволяють обґрунтовано визначити потреби у модернізації та оптимізувати структуру необоротних активів.

Важливим напрямом є оновлення облікової політики підприємства щодо необоротних активів, зокрема шляхом актуалізації методів оцінки, амортизації та списання. Реалізація вказаного заходу сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності, більш точному відображенню реального стану активів та оптимізації амортизаційних відрахувань. У економічному аспекті оновлення облікової політики створює можливість більш ефективного планування витрат і підвищує обґрунтованість управлінських рішень щодо оновлення основних засобів.

Розробка плану оновлення основних засобів передбачає формування переліку пріоритетного обладнання, яке потребує модернізації або заміни. З економічної точки зору даний захід дозволяє зосередити інвестиційні ресурси на найбільш критично важливих виробничих засобах, знизити рівень зносу основних фондів і поступово підвищити технічний рівень виробництва без значних одноразових капіталовкладень.

Запровадження цифрової системи моніторингу необоротних активів є інструментом підвищення ефективності управління та контролю. Використання спеціалізованого програмного забезпечення для відстеження стану, вартості та рівня зносу активів дозволяє оперативно отримувати аналітичну інформацію, зменшити ризики втрат, уникнути дублювання активів і підвищити точність управлінських рішень. Економічний ефект полягає у скороченні непродуктивних витрат і підвищенні загальної керованості активами.

Аналіз можливостей фінансування модернізації, зокрема за рахунок державних програм підтримки, кредитних ресурсів та міжнародних грантів, є важливим з погляду зниження фінансового навантаження на підприємство. Залучення зовнішніх джерел фінансування дозволяє реалізовувати заходи з

оновлення основних засобів навіть в умовах обмежених власних ресурсів, забезпечуючи безперервність виробничого процесу та підтримку інвестиційної активності.

Проведення тендерних процедур на закупівлю обладнання забезпечує вибір оптимальних постачальників з урахуванням співвідношення ціни та якості, що з економічної точки зору дозволяє мінімізувати інвестиційні ризики, знизити витрати на придбання обладнання та підвищити надійність і довговічність основних засобів.

Розробка заходів із підвищення відповідальності персоналу за збереження необоротних активів, зокрема шляхом затвердження внутрішніх регламентів, наказів і систем матеріального стимулювання, сприяє зменшенню втрат і передчасного зносу обладнання. Економічний ефект проявляється у зниженні витрат на ремонти та заміну основних засобів, а також у підвищенні культури їх експлуатації.

Навчання персоналу щодо ефективного використання активів є важливим чинником підвищення фондоозброєності праці. Проведення спеціалізованих тренінгів і семінарів дозволяє зменшити кількість експлуатаційних помилок, підвищити продуктивність праці та забезпечити більш повне використання технічного потенціалу обладнання. У економічному вимірі це сприяє зниженню собівартості продукції та зростанню її якості.

Створення інвестиційного плану розвитку необоротних активів передбачає формування довгострокової стратегії їх оновлення та поповнення. Реалізація цього заходу забезпечує системний підхід до розвитку матеріально-технічної бази підприємства, підвищує прогнозованість інвестиційних рішень і створює основу для сталого розвитку в середньо- та довгостроковій перспективі.

Завершальним етапом є підготовка звітності та здійснення контролю за виконанням запланованих заходів. Регулярна оцінка досягнутих результатів дозволяє своєчасно коригувати управлінські рішення, підвищувати ефективність використання ресурсів та забезпечувати досягнення поставлених економічних цілей.

Таким чином, комплексна реалізація запропонованих заходів забезпечує економічно обґрунтоване удосконалення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс», сприяє зниженню витрат, підвищенню продуктивності виробництва та формуванню стійкої основи для подальшого розвитку підприємства.

Водночас передбачаються організаційні заходи, спрямовані на посилення персональної відповідальності працівників за збереження ресурсів, а також на формування мотивації до раціонального та ефективного використання наявного обладнання. Таким чином, кожен із запропонованих напрямів має не лише прикладну цінність, а й стратегічне спрямування, орієнтоване на забезпечення стійкості функціонування підприємства в умовах кризових викликів та формування підґрунтя для його подальшого розвитку після стабілізації соціально-економічної ситуації в країні.

З метою практичної імплементації заходів з удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» доцільним є розроблення поетапного плану дій із чітким визначенням відповідальних осіб та строків виконання. Застосування такого підходу сприятиме системності й результативності впроваджуваних змін, мінімізації ризиків, пов'язаних із фрагментарним управлінням активами, а також оптимізації витрат на їх облік, утримання та технічне оновлення. Встановлення конкретних термінів реалізації заходів дозволить завчасно підготувати підприємство до викликів осіннього виробничого циклу, підвищити рівень продуктивності праці та зміцнити матеріально-технічну базу навіть за умов воєнного стану. Нижче наведено узагальнену табл. 3.2, у якій відображено основні напрями вдосконалення, відповідальних виконавців та терміни їх реалізації.

Отже, впровадження запропонованих заходів у визначені терміни за умови чіткого розмежування відповідальності між структурними підрозділами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» сприятиме суттєвому підвищенню результативності управління необоротними активами підприємства. Зокрема, очікуваними результатами є поліпшення технічного стану основних засобів, зростання

прозорості їх обліку, раціоналізація використання виробничого потенціалу та формування передумов для подальшого інвестування в оновлення матеріально-технічної бази.

Таблиця 3.2

**Календарний план удосконалення організаційного забезпечення управління
необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс»**

№ з/п	Напрями удосконалення	Відповідальні	Термін виконання
1	Інвентаризація та аудит стану необоротних активів	Виробничий відділ, головний інженер	01.07.2026 – 10.07.2026
2	Оновлення облікової політики	Бухгалтерія, фінансовий директор	05.07.2026 – 15.07.2026
3	Розробка плану оновлення основних засобів	Дирекція, головний інженер	11.07.2026 – 20.07.2026
4	Запровадження цифрової системи моніторингу активів	Відділ ІТ, бухгалтерія	15.07.2026 – 31.07.2026
5	Аналіз можливостей фінансування модернізації	Фінансовий директор, відділ інвестицій	16.07.2026 – 25.07.2026
6	Проведення тендеру на закупівлю обладнання	Комерційний відділ, юридичний відділ	21.07.2026 – 05.08.2026
7	Розробка заходів з підвищення відповідальності за збереження активів	HR-відділ, юридичний відділ	01.08.2026 – 10.08.2026
8	Навчання персоналу щодо ефективного використання активів	Відділ охорони праці, HR-відділ	05.08.2026 – 15.08.2026
9	Створення інвестиційного плану розвитку необоротних активів	Дирекція, відділ стратегічного розвитку	10.08.2026 – 25.08.2026
10	Підготовка звіту та контроль виконання заходів	Внутрішній аудит, генеральний директор	25.08.2026 – 31.08.2026

Джерело: складено автором

Крім того, своєчасна реалізація запланованих заходів дозволить скоротити витрати, пов'язані з експлуатацією зношеного обладнання, підвищити рівень продуктивності праці та зміцнити конкурентоспроможність підприємства в умовах воєнного стану. У цьому контексті реалізація розробленого плану дій розглядається як ключовий етап переходу до стратегічно виваженого та системного управління ресурсами, що забезпечує стабільність функціонування й довгострокові перспективи розвитку ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

3.2. Шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів

З метою забезпечення сталого розвитку ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в умовах сучасних викликів особливої актуальності набуває підвищення ефективності використання необоротних активів, що виступає визначальним чинником оптимізації виробничих процесів, скорочення витрат та покращення фінансових результатів діяльності підприємства. Насамперед доцільним є активізація процесів оновлення основних засобів шляхом інвестування в їх модернізацію та впровадження інноваційних технологій, що дозволить зменшити рівень зносу та підвищити продуктивність обладнання. Водночас важливим завданням є вдосконалення системи обліку й контролю за станом необоротних активів, що сприятиме своєчасному виявленню технічних несправностей і ефективному плануванню ремонтно-відновлювальних робіт.

Окремої уваги потребує оптимізація структури необоротних активів шляхом виведення з експлуатації застарілих або малоефективних об'єктів та концентрації ресурсів на більш перспективних і рентабельних напрямках виробництва. Пріоритетним завданням має стати підвищення фондоозброєності праці, оскільки цей показник безпосередньо впливає на рівень продуктивності персоналу та конкурентоспроможність підприємства. Не менш важливим є залучення додаткових джерел фінансування, зокрема державних програм підтримки, міжнародних грантових ресурсів і пільгових кредитних інструментів, які можуть забезпечити необхідну фінансову базу для оновлення та розвитку виробничих потужностей.

На нашу думку, реалізація зазначених заходів сприятиме зниженню собівартості продукції, підвищенню її якості, збереженню технічного потенціалу підприємства в умовах воєнного стану та формуванню передумов для його післявоєнного відновлення і зростання. Таким чином, комплексний та системний підхід до управління необоротними активами виступає ключовою складовою стратегії підвищення ефективності діяльності ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Отже, напрями подолання ключових проблем управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» узагальнено та представлено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Напрями подолання основних проблем управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Проблеми	Напрями подолання
1	2
1. Зниження частки необоротних активів у загальній структурі активів	Забезпечення збалансованого фінансового планування з урахуванням довгострокових інвестицій у виробничі потужності. Пошук додаткових джерел фінансування (державні програми, міжнародні гранти, пільгові кредити). Раціоналізація структури активів з фокусом на зміцнення матеріально-технічної бази. Поступове відновлення інвестиційної діяльності після стабілізації економічної ситуації.
2. Високий рівень зносу основних засобів та низькі темпи їх оновлення	Запровадження системи планового технічного обслуговування та своєчасного ремонту обладнання. Модернізація виробничих процесів через впровадження нових технологій. Оптимізація логістичних ланцюгів та постачання для забезпечення безперервності оновлення активів. Активне залучення інвестицій в оновлення основних засобів.
3. Зниження фондоозброєності праці	Автоматизація та технічне переоснащення виробництва для підвищення продуктивності. Підвищення кваліфікації та мотивації персоналу через навчання та соціальні стимули. Оптимізація чисельності працівників із одночасним збільшенням оснащення та технічної підтримки. Впровадження сучасних методів управління виробничими ресурсами.
4. Адаптація необоротних активів до умов війни	Мобілізація та децентралізація. Цифровізація та Індустрія 4.0. Енергоефективність та незалежність. Безпека персоналу та протоколи. Підтримка держави та адаптація

Джерело: складено автором

Для результативного подолання виявлених проблем у сфері управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» доцільно визначити чіткі напрями дій, спрямовані на раціоналізацію використання ресурсів і підвищення продуктивності виробництва. Подана таблиця містить основні рекомендації щодо поліпшення стану необоротних активів, які орієнтовані на стабілізацію матеріально-технічної бази підприємства, оновлення основних засобів та зростання

фондоозброєності праці. Кожен із запропонованих напрямів відображає комплекс заходів, що враховують специфіку економічних і безпекових умов, а також потреби підприємства у довгостроковому розвитку та зміцненні його ринкових позицій.

Розглянемо детальніше запропоновані рекомендації щодо вдосконалення управління необоротними активами.

1. Скорочення частки необоротних активів у загальній структурі активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Для вирішення зазначеної проблеми першочерговим завданням є формування збалансованої системи фінансового планування, яка б одночасно забезпечувала покриття поточних операційних потреб підприємства та враховувала необхідність довгострокових інвестицій у виробничі потужності. Такий підхід дозволить уникнути надмірної концентрації ресурсів виключно в оборотних активах і сприятиме сталому розвитку матеріально-технічної бази.

Вагомим напрямом є також залучення альтернативних джерел фінансування, зокрема використання механізмів державної підтримки промислових підприємств, міжнародних грантових програм і пільгового кредитування, що надасть можливість частково компенсувати дефіцит власних фінансових ресурсів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» та забезпечити реалізацію інвестиційних проєктів навіть в умовах економічної нестабільності.

Крім того, доцільно здійснити оптимізацію структури активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» шляхом концентрації на зміцненні матеріально-технічної бази підприємства, що передбачає поступове виведення з експлуатації застарілих і економічно неефективних об'єктів, які не створюють доданої вартості, та спрямування вивільнених ресурсів на придбання й модернізацію ключових виробничих засобів. Після стабілізації економічної ситуації інвестиційну діяльність доцільно відновлювати поетапно, орієнтуючись на перспективи розвитку галузі та кон'юнктуру ринку.

2. Значний рівень зносу основних засобів та низькі темпи їх оновлення

З метою мінімізації негативних наслідків фізичного та морального зносу обладнання ТОВ «ВЕЛ-електронікс» необхідно впровадити систему планового

технічного обслуговування і своєчасного ремонту, що дозволить підтримувати працездатність основних засобів, продовжити термін їх експлуатації та знизити ризики аварійних ситуацій і вимушених простоїв, що позитивно вплине на дотримання виробничих графіків і якість продукції.

Водночас важливим є інвестування в модернізацію виробничих процесів шляхом впровадження сучасних технологій та оновлення обладнання ТОВ «ВЕЛ-електронікс». Такі заходи сприятимуть підвищенню ефективності виробництва, скороченню енерговитрат і зниженню собівартості продукції.

Суттєву роль відіграє також оптимізація логістичних процесів і системи постачання. Забезпечення безперебійного надходження необхідних комплектуючих і матеріалів створює умови для своєчасного проведення капітальних ремонтів та модернізаційних робіт. Фінансування оновлення основних засобів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» може здійснюватися як за рахунок власних коштів підприємства, так і шляхом залучення кредитних ресурсів, державних програм підтримки та партнерських проєктів, особливо з використанням пільгових умов, доступних у період воєнного стану.

3. Зниження рівня фондоозброєності праці

Підвищення фондоозброєності праці потребує спрямування зусиль на технічне переоснащення та автоматизацію виробничих процесів ТОВ «ВЕЛ-електронікс». Упровадження сучасного обладнання та автоматизованих систем дозволить зменшити трудомісткість операцій, підвищити продуктивність праці та покращити якісні характеристики продукції.

Важливим складником цього процесу є розвиток людського капіталу шляхом підвищення кваліфікації персоналу ТОВ «ВЕЛ-електронікс» та формування ефективної мотиваційної системи. Реалізація програм професійного навчання, тренінгів і соціального стимулювання сприятиме зростанню зацікавленості працівників у досягненні високих результатів. Оптимізація чисельності персоналу в поєднанні з підвищенням технічної оснащеності робочих місць дозволить досягти зростання загальної ефективності виробництва. Скорочення частки ручної праці та

впровадження сучасних технологічних рішень сприятимуть зниженню виробничих витрат.

Крім того, застосування сучасних методів управління виробничими ресурсами забезпечить більш раціональне використання як трудових, так і матеріальних ресурсів, що позитивно позначиться на загальному фінансово-економічному стані підприємства.

4. Адаптація використання необоротних активів до умов війни

Для оптимізації обладнання під час війни в Україні ТОВ «ВЕЛ-електронікс» варто переходити до розподіленого виробництва та мобільних осередків, інтегрувати Індустрію 4.0 (ШІ, IoT для моніторингу, дронів), забезпечувати безпеку через швидкі укриття та адаптацію, а також отримувати статус «критично важливого» для збереження персоналу, фокусуючись на енергоефективності та диверсифікації (рис.3.1).

Мобілізація та децентралізація	Цифровізація та Індустрія 4.0	Енергоефективність та незалежність	Безпека персоналу та протоколи	Підтримка держави та адаптація
<ul style="list-style-type: none"> • поділ виробничих потужностей на менші, мобільні технологічні осередки, які можна швидко перемістити у безпечні регіони. • розгляд можливості використання резервних, відносно невеликих виробничих майданчиків замість одного великого об'єкту 	<ul style="list-style-type: none"> • Штучний інтелект (ШІ) для предиктивної аналітики, оптимізації розподілу енергії та ресурсів, скорочення простоїв обладнання. • Інтернет речей (IoT), а саме датчики для моніторингу стану обладнання в реальному часі. • Дрони та супутники для моніторингу територій та оцінки ризиків 	<ul style="list-style-type: none"> • створення розподілених моделей генерації, як у ДТЕК, щоб зменшити залежність від централізованої інфраструктури та підвищити стійкість. • впровадження системи енергоменеджменту на основі ШІ для ефективного розподілу та зменшення споживання 	<ul style="list-style-type: none"> • адаптація підвалів або облаштування швидкодоступних укриттів на території підприємства, щоб працівники могли негайно переміститися під час тривоги. • інтеграція протоколи цивільної оборони в кадрову політику, проводьте регулярні навчання та не карайте працівників за перехід в укриття 	<ul style="list-style-type: none"> • отримання статусу «критично важливого підприємства» (наприклад, через Міністерство цифрової трансформації для IT, або відповідні міністерства для інших галузей), щоб зберегти ключовий персонал. • орієнтація обладнання на стратегічні галузі, такі як оборона чи енергетика

Рис. 3.1. Адаптація використання необоротних активів до умов війни

Однією з базових стратегій оптимізації є мобілізація та децентралізація виробничих потужностей. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» доцільно розподіляти

виробничі процеси на менші технологічні осередки, які можуть бути оперативно переміщені у відносно безпечні регіони. Такий підхід зменшує ризик повної зупинки виробництва у разі пошкодження окремих об'єктів та забезпечує безперервність діяльності. Використання резервних виробничих майданчиків замість одного централізованого комплексу сприяє диверсифікації ризиків і підвищує гнучкість управління виробничими ресурсами ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Важливу роль у підвищенні ефективності та безпеки виробничої діяльності ТОВ «ВЕЛ-електронікс» відіграє цифровізація та впровадження концепції Індустрії 4.0. Застосування технологій штучного інтелекту дозволяє здійснювати предиктивну аналітику технічного стану обладнання, оптимізувати використання енергетичних і матеріальних ресурсів, а також зменшувати тривалість простоїв. Використання Інтернету речей (IoT) через систему датчиків забезпечує моніторинг роботи обладнання в режимі реального часу, що дає змогу своєчасно виявляти відхилення та запобігати аварійним ситуаціям. Додатково застосування дронів і супутникових технологій дозволяє здійснювати моніторинг території ТОВ «ВЕЛ-електронікс», оцінювати рівень ризиків та оперативно реагувати на загрози, що особливо актуально для підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс», що знаходиться в м.Київ.

Окремим стратегічним напрямом оптимізації є підвищення енергоефективності та забезпечення енергетичної незалежності ТОВ «ВЕЛ-електронікс». В умовах нестабільного енергопостачання доцільним є впровадження розподілених моделей генерації електроенергії, що зменшують залежність від централізованих мереж і підвищують стійкість виробничих процесів. Використання інтелектуальних систем енергоменеджменту на основі штучного інтелекту сприяє раціональному розподілу енергоресурсів, зниженню енергоспоживання та скороченню витрат.

Значну увагу в умовах воєнного стану слід приділяти безпеці персоналу та впровадженню ефективних протоколів цивільного захисту. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» необхідно адаптувати наявні підвальні приміщення та облаштовувати швидкодоступні укриття безпосередньо на території виробничих об'єктів.

Інтеграція протоколів цивільної оборони у кадрову політику, проведення регулярних навчань та формування культури безпеки дозволяють знизити ризики для життя і здоров'я працівників та забезпечити стабільність трудових колективів.

Важливим чинником підтримки виробничої діяльності ТОВ «ВЕЛ-електронікс» є взаємодія з державними органами та адаптація до умов воєнної економіки. Отримання статусу «критично важливого підприємства» дозволяє зберегти ключовий персонал та забезпечити пріоритетний доступ до ресурсів. Окрім цього, орієнтація виробничого обладнання на потреби стратегічних галузей, зокрема оборонної та енергетичної, сприяє підвищенню ролі підприємства ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в економіці країни та забезпечує його довгострокову стійкість в умовах воєнного стану.

Отже, обрані напрями забезпечують збалансоване поєднання потреб у підтримці та розвитку виробничої бази з реаліями воєнного часу, коли можливості залучення значних інвестицій є обмеженими. Їх реалізація дозволить максимально ефективно використовувати наявні ресурси, зберегти конкурентоспроможність підприємства та сформуванати основу для подальшого розвитку після завершення воєнного конфлікту. У сукупності зазначені рекомендації створюють передумови для підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» і забезпечення його стійкого розвитку навіть в умовах підвищених ризиків воєнного періоду.

3.3. Обґрунтування ефективності запропонованих заходів

З урахуванням сучасних викликів, пов'язаних зі зниженням частки необоротних активів у структурі активів підприємства, високим рівнем їх фізичного та морального зносу, а також скороченням фондоозброєності праці, ТОВ «ВЕЛ-електронікс» потребує впровадження комплексних і економічно обґрунтованих заходів, спрямованих на стабілізацію та розвиток матеріально-технічної бази. У межах дослідження було розроблено низку практичних рекомендацій, які включають раціоналізацію структури необоротних активів,

впровадження системи планового технічного обслуговування і ремонтів, а також підвищення фондоозброєності праці шляхом автоматизації виробничих процесів і підвищення кваліфікації персоналу.

Реалізація зазначених заходів потребує певних фінансових витрат, які в умовах воєнного стану мають бути особливо виваженими та спрямованими на досягнення максимального економічного ефекту. Витрати на впровадження основних напрямів удосконалення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Витрати на впровадження трьох основних заходів удосконалення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в умовах воєнного стану

Напрями удосконалення	Основні заходи	Орієнтовні витрати (тис. грн.)	Джерела фінансування	Терміни виконання
Раціоналізація структури необоротних активів	Виведення з експлуатації застарілого обладнання, модернізація ключових засобів	1200	Власні кошти, державні програми	01.07.2026 – 31.08.2026
Планове технічне обслуговування та ремонт	Впровадження системи ТО, закупівля запасних частин, навчання персоналу	800	Власні кошти, кредити, партнерські проекти	01.07.2026 – 31.08.2026
Підвищення фондоозброєності праці	Впровадження автоматизації, тренінги для працівників	1000	Власні кошти, гранти, пільгові кредити	01.07.2026 – 31.08.2026
Адаптація використання необоротних активів до умов війни	Мобілізація та децентралізація, Цифровізація та Індустрія 4.0, Енергоефективність та незалежність	1000	Власні кошти, гранти, пільгові кредити	01.04.2026-30.06.2026

Джерело: складено автором

Ефективність раціоналізації структури необоротних активів полягає у зменшенні витрат на утримання застарілого та малоефективного обладнання, яке не забезпечує відповідного рівня віддачі. Виведення з експлуатації таких об'єктів і концентрація ресурсів на підтримці ключових виробничих засобів дозволяє підвищити загальну ефективність використання активів, знизити непродуктивні витрати та забезпечити стабільність виробничих процесів. Впровадження системи

планового технічного обслуговування та ремонтів сприятиме продовженню строку експлуатації основних засобів, зменшенню кількості аварійних простоїв і скороченню витрат на ліквідацію наслідків позапланових поломок.

Регулярне технічне обслуговування дозволяє підтримувати обладнання у працездатному стані, що позитивно впливає на дотримання виробничих графіків, якість продукції та рівень операційної надійності підприємства. У довгостроковій перспективі це забезпечує економію коштів порівняно з витратами на екстрені ремонти або передчасну заміну обладнання.

Підвищення фондоозброєності праці через поступову автоматизацію виробничих процесів та розвиток кадрового потенціалу має суттєвий вплив на зростання продуктивності праці. Оснащення робочих місць сучасною технікою у поєднанні з підвищенням кваліфікації персоналу сприятиме зменшенню трудомісткості операцій, скороченню виробничих витрат та підвищенню якості продукції. Крім того, такі заходи створюють умови для більш ефективного використання людських ресурсів і зниження залежності від ручної праці.

Таким чином, незважаючи на необхідність понесення додаткових витрат, реалізація запропонованих заходів з удосконалення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» є економічно доцільною та стратегічно обґрунтованою. Очікувані результати включають зниження собівартості продукції, підвищення продуктивності праці, покращення технічного стану основних засобів і зміцнення конкурентних позицій підприємства. У сукупності це сприятиме забезпеченню стабільної діяльності підприємства в умовах воєнного стану та формуванню підґрунтя для його подальшого розвитку після стабілізації економічної ситуації.

На нашу думку, оптимізація структури необоротних активів створює передумови для більш раціонального використання ресурсного потенціалу підприємства. Виведення з експлуатації застарілих і малоефективних об'єктів та спрямування фінансових ресурсів на оновлення і модернізацію ключових виробничих засобів сприятиме підвищенню технологічного рівня виробництва. У результаті це забезпечить зростання конкурентоспроможності підприємства,

збереже та зміцнить його матеріально-технічну базу, що є необхідною умовою для сталого розвитку й довгострокового зростання після завершення воєнного конфлікту. Застосування такого підходу дозволяє уникнути непродуктивних витрат, пов'язаних з утриманням обладнання, яке не забезпечує належної економічної віддачі.

Водночас запровадження системи планового технічного обслуговування та ремонтів сприятиме істотному зниженню ймовірності аварійних ситуацій і вимушених простоїв виробничого обладнання. Це позитивно позначиться на якості продукції, дотриманні строків виконання замовлень і загальній стабільності виробничих процесів. Своєчасне технічне обслуговування дозволить продовжити строк експлуатації основних засобів, що набуває особливої актуальності в умовах обмеженого доступу до придбання нового обладнання. Такий превентивний підхід до технічної підтримки дає змогу зменшити непередбачені витрати на аварійні ремонти та втрати виробництва, що в довгостроковій перспективі забезпечує окупність початкових вкладень.

Підвищення фондоозброєності праці шляхом поступової автоматизації виробничих процесів і розвитку кадрового потенціалу, на нашу думку, матиме суттєвий вплив на зростання продуктивності праці та скорочення трудомісткості операцій. Інвестування у сучасні технічні засоби та підвищення кваліфікації працівників сприятиме не лише оптимізації виробничих процесів, а й зростанню мотивації персоналу, що позитивно відобразиться на якості продукції та загальній ефективності діяльності підприємства. В умовах воєнного стану, коли ключового значення набуває максимально ефективне використання наявних ресурсів, цей напрям є одним із пріоритетних.

Запропоновані висновки щодо економічної доцільності реалізації зазначених заходів ґрунтуються на комплексному аналізі фінансово-господарського стану ТОВ «ВЕЛ-електронікс», узагальненні практичного досвіду діяльності підприємств будівельної галузі, а також оцінці потенціалу внутрішніх ресурсів підприємства в умовах воєнного стану. При цьому враховано рівень фізичного та морального зносу основних засобів, наявні фінансові обмеження, можливості

залучення зовнішнього фінансування та здатність підприємства до внутрішньої мобілізації ресурсів шляхом вивільнення неефективних активів.

Обґрунтування економічної ефективності запропонованих заходів для ТОВ «ВЕЛ-електронікс» представлено в табл. 3.5.

Окремо слід зосередитись на економічну ефективність заходів в напрямку «Адаптація використання необоротних активів до умов війни». Реалізація запропонованих заходів з оптимізації обладнання та організації виробничих процесів в умовах воєнного стану дозволить досягти як операційних, так і стратегічних результатів, що позитивно вплинуть на фінансово-економічний стан підприємства та його стійкість до зовнішніх ризиків.

Таблиця 3.5

Обґрунтування економічної ефективності запропонованих заходів для ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

№ з/П	Заходи	Очікувані результати	Економічний ефект	Період окупності витрат
1	Раціоналізація структури необоротних активів	Виведення непродуктивних активів Зосередження інвестицій на ефективних виробничих засобах	Зменшення втрат від неефективного використання активів Підвищення прибутковості активів	1,5–2 роки
2	Впровадження системи технічного обслуговування і планових ремонтів	Підвищення надійності обладнання Зниження аварійності Менші витрати на екстрені ремонти	Скорочення витрат на ремонти на 25% Зменшення простоїв обладнання на 10–15%	1 рік
3	Підвищення фондоозброєності і продуктивності праці (автоматизація, навчання персоналу)	Підвищення продуктивності Оптимізація чисельності персоналу Зменшення витрат на одиницю продукції	Зростання продуктивності на 15–20% Зниження витрат на 1 грн продукції Підвищення рентабельності виробництва	2–2,5 роки
4	Адаптація використання необоротних активів до умов війни	Зростання обсягів виробництва. Підвищення рентабельності діяльності. Зниження операційних ризиків	За попередніми оцінками, сукупний ефект може забезпечити приріст чистого прибутку на 5–10 % у середньостроковій перспективі	1 рік

Джерело: складено автором

Очікуваним результатом впровадження децентралізованих і мобільних виробничих осередків є зниження ризику повної зупинки діяльності у разі руйнування або тимчасової втрати окремих виробничих майданчиків, що забезпечить безперервність виробництва, стабільність виконання договірних зобов'язань і зменшення втрат доходів у кризових ситуаціях. З економічної точки зору такий підхід сприятиме зменшенню потенційних збитків від простоїв обладнання, які в умовах війни можуть становити значні суми.

Впровадження цифрових рішень та технологій Індустрії 4.0 (штучного інтелекту, Інтернету речей, систем моніторингу) дозволить підвищити ефективність використання обладнання ТОВ «ВЕЛ-електронікс», скоротити кількість аварійних зупинок і знизити витрати на технічне обслуговування. За рахунок предиктивної аналітики очікується скорочення простоїв обладнання на 15%, а також зменшення витрат на ремонт і обслуговування на 10%, що безпосередньо вплине на зниження собівартості продукції та зростання чистого доходу на 20%.

Заходи з підвищення енергоефективності та впровадження розподіленої генерації електроенергії забезпечать зменшення залежності від централізованого енергопостачання та стабільність виробничих процесів. Очікуване скорочення витрат на електроенергію може становити 10 % залежно від масштабу впроваджених рішень. Крім того, знижується ризик втрат продукції та доходів унаслідок аварійних відключень електроенергії.

Посилення заходів безпеки персоналу ТОВ «ВЕЛ-електронікс» та впровадження чітких протоколів цивільного захисту сприятиме збереженню кадрового потенціалу, зниженню плинності кадрів і зростанню продуктивності праці. Непрямий економічний ефект проявлятиметься у скороченні витрат на підбір і навчання нових працівників, а також у підвищенні лояльності персоналу до підприємства.

Отримання статусу «критично важливого підприємства» та орієнтація на стратегічні галузі економіки забезпечать стабільність роботи в умовах воєнного стану, збереження ключових фахівців і доступ до державної підтримки, що створює

передумови для довгострокового розвитку та підвищення інвестиційної привабливості підприємства. Математичний ефект провадження даних заходів запропонований у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

**Прогноз показників ефективності господарської діяльності
ТОВ «ВЕЛ-електронікс»**

№	Найменування заходу	Ефект від впровадження	Розрахунок
1	Впровадження цифрових рішень та технологій Індустрії 4.0 (штучного інтелекту, Інтернету речей, систем моніторингу)	скорочення простоїв обладнання призведе до росту чистого доходу на 15%. Станом на 01.01.2025 чистий дохід становить 1941436 грн Одночасно виросте собівартість на 10% так як збільшиться випуск продукції	Чистий дохід + $1941439 * 15\% =$ 291215 тис.грн. Собівартість + $1324389 * 10\% =$ 132439 тис.грн. Грошові кошти + 291215 тис.грн.
		зменшення витрат на ремонт і обслуговування на 10 %. Станом на 01.01.2025 витрати на ремонт входять до інших операційних витрат та становлять 10 000 грн	$-10\ 000 * 10\% =$ 1000 тис.грн
2	Заходи з підвищення енергоефективності та впровадження розподіленої генерації електроенергії	скорочення витрат на електроенергію на 10%. Станом на 01.01.2025 витрати на електроенергію входять до інших операційних витрат та становлять 5500 грн	$- 5500 * 10\% = 550$ тис. грн
3	Посилення заходів безпеки персоналу	впровадження чітких протоколів цивільного захисту сприятиме збереженню кадрового потенціалу, зниженню плинності кадрів і зростанню продуктивності праці на 5%. Непрямий економічний ефект проявлятиметься у скороченні витрат на підбір і навчання нових працівників, а також у підвищенні лояльності персоналу до підприємства. Продуктивність праці станом на 01.01.2025 становила $1941436/145$ ос. = 13389,2 тис.грн./ос.	+ 13389,2 тис.грн./ос.*5% = 669,5 тис.грн./ос.
4	Оновлення обладнання на енергоефективне	Зросте вартість обладнання на 100000 тис.грн. за рахунок довгострокового кредиту 100000 тис.грн.	+100000 тис.грн. необ. активи +100000 тис.грн. довгостр. кредити

Заплановані впровадження призведуть до часткового зниження витрат та приросту доходу підприємства, що в загальному масштабі приведе до отримання більшого прибутку. Отже, заплановані зміни повинні мінімізувати витрати та мобілізувати доходи.

В табл. 3.7 наведено проектний «Звіт по фінансові результати» ТОВ «ВЕЛ-електронікс» на прогнозований рік.

Таблиця 3.7

Проектний «Звіт по фінансові результати» ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Статті звіту про фінансові результати	2024	Проект	Ефект від впровадження (+,-)
Чистий дохід	1941439	2232654	291215
Собівартість реалізованої продукції	1324389	1456828	132439
Валовий прибуток	6170508	775826	-5394682
Інші операційні доходи	37588	37588	0
Адміністративні витрати	57830	57830	0
Витрати на збут	62696	62696	0
Інші операційні витрати	57252	58802	1550
Фінансові результати від операційної діяльності	476860	634086	157226
Інші фінансові доходи	28734	28734	0
Інші доходи	6875	6875	0
Фінансові витрати	76341	76341	0
Інші витрати	129981	129981	0
Фінансовий результат до оподаткування	306147	463373	157226
Податок на прибуток	-58495	-88041	-29546
Чистий прибуток/ збиток	247652	375332	127680

Таким чином, підприємство має потенціал до зростання прибутковості, зниження витрат та збільшення фінансової стійкості в майбутньому. Збільшення фінансового результату (отримання прибутку) збільшить статтю Нерозподілений прибуток пасиву балансу та відобразиться у статті грошових коштів активу балансу. В табл. 3.8 наведено проектний «Баланс» ТОВ «ВЕЛ-електронікс».

Таблиця 3.8

Проектний «Баланс» ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Статті балансу	2024	Проект	Ефект від впровадження (+,-)
Необоротні активи	615549	715549	100000
Виробничі запаси	178167	178167	0
Готова продукція	38181	38181	0
Дебіторська заборгованість	74440	74440	0
Гроші та їх еквіваленти	893866	1185081	291215
Інші оборотні активи	3497	3497	0
Всього активів	1803700	2194915	391215
Власний капітал	39156	166836	127680
У т.ч. нерозподілений прибуток	109510	237190	127680
Довгострокові зобов'язання	1299161	1399161	100000
Поточні зобов'язання	355873	519408	163535
Всього пасивів	1803700	2194915	391215

Проектний баланс ТОВ «ВЕЛ-електронікс» показав, що у зв'язку із впровадженням запропонованих заходів збільшиться величина необоротних активів, грошових коштів. Натомість зросте обсяг довгострокових зобов'язань та власного капіталу (завдяки нерозподіленому прибутку).

Розглянемо вплив зазначених змін на показники оцінки фінансового стану (табл.3.9). Загалом, очікувані результати у вигляді зростання продуктивності праці ТОВ «ВЕЛ-електронікс», скорочення витрат на ремонтні роботи та зменшення витрат, пов'язаних із простоем обладнання, відповідають усталеним закономірностям виробничої економіки та підтверджуються практикою діяльності промислових підприємств.

Таблиця 3.9

Прогноз показників ефективності господарської діяльності ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Показник	2024	Проект	Зміна за рік
Валовий: прибуток р.2090	617050	775826	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) р.2000	1941439	2232654	
Валова рентабельність Ф. 2 р. 2090 або 2095: р. 2000 * 100	31,8%	34,7%	3,0%
Чистий фінансовий результат: прибуток р.2305	247652	375332	
Собівартість реалізованої продукції р.2050	1324389	1456828	
Адміністративні витрати р.2130	57830	57830	
Витрати на збут р.2150	62696	62696	
Інші операційні витрати р.2180	57252	58802	
Рентабельність за чистим прибутком Ф. 2 р. 2350 або 2355 : (р. 2050 + 2130 + 2150 + 2180) * 100	16,5%	22,9%	6,5%
Актив р.1300 = (1304911+1803700)/2	1554306	1999308	
	р.1300 = (1304911+1803700)/2	р.1300 = (1803700+2194915)/2	
Рентабельність активів Ф.2 р. 2350 або 2355 : Ф.1 р. 1300 (гр. 3 + 4) * 0,5 * 100	15,9%	18,8%	2,8%
Продуктивність праці	1941436/145 тис.грн. / ос.	1954825 тис.грн. / ос.	13389,2 тис.грн./ос

Так, упровадження системи планового технічного обслуговування, як правило, сприяє зниженню рівня аварійності обладнання, що, своєю чергою, дозволяє скоротити витрати на аварійні ремонти та мінімізувати непродуктивні простой. Аналогічно, автоматизація виробничих процесів і підвищення кваліфікації персоналу супроводжуються стабільним зростанням продуктивності праці та покращенням організації виробництва.

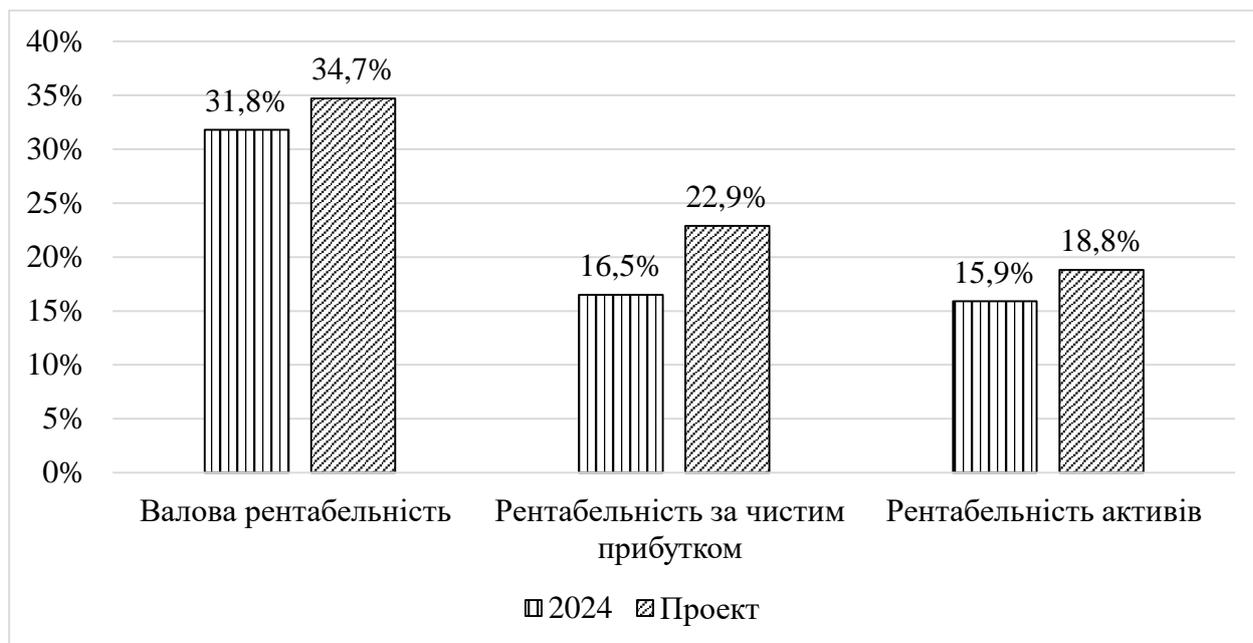

Рис.3.2. Динаміка показників рентабельності, %

Періоди окупності запропонованих заходів визначено з урахуванням середніх обсягів потенційної економії, яку підприємство може отримати на кожному етапі реалізації, а також орієнтовних витрат на їх упровадження. Зокрема, витрати на формування системи планового технічного обслуговування в розмірі 100–150 тис. грн можуть бути компенсовані протягом одного року за умови скорочення простоїв обладнання щонайменше на 10 % та зменшення витрат на ремонтні роботи приблизно на 30 %. Такі розрахунки ґрунтуються на загальноприйнятих аналітичних підходах і типових економічних ефектах, зафіксованих у промисловій галузі.

Таким чином, понесені витрати доцільно розглядати як інвестиції у стабілізацію та поступову модернізацію виробництва, що сприятимуть не лише

вирішенню поточних проблем, а й формуванню підґрунтя для сталого розвитку підприємства у післявоєнний період.

У третьому розділі визначено напрями удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами підприємства, запропоновано шляхи підвищення ефективності їх використання та обґрунтовано ефективність запропонованих заходів.

Як висновки до розділу слід зазначити:

Встановлено, що в умовах воєнного стану ТОВ «ВЕЛ-електронікс» доцільно зосередити управлінські зусилля на трьох ключових напрямках удосконалення управління необоротними активами, які є найбільш реалістичними з огляду на можливості фінансування та впровадження.

Першим напрямом є раціоналізація структури необоротних активів із пріоритетом підтримки та модернізації критично важливого обладнання. Обмеженість фінансових ресурсів зумовлює необхідність оптимального використання наявних активів, що включає системне виведення з експлуатації малоефективного та застарілого обладнання, яке лише підвищує витрати на утримання. Вивільнені ресурси доцільно спрямовувати на забезпечення працездатності ключових виробничих засобів, їх планове технічне обслуговування та часткове оновлення. Такий підхід дозволяє підтримувати функціональність матеріально-технічної бази без значних капіталовкладень.

Другим напрямом є впровадження системи планового технічного обслуговування та ремонту з метою продовження строку експлуатації основних засобів. За умов обмеженого доступу до масштабних інвестицій саме ефективне використання наявного обладнання стає пріоритетом. Регулярні профілактичні заходи знижують імовірність аварій, скорочують витрати на ліквідацію наслідків позапланових зупинок та підвищують стабільність виробничих процесів.

Третім напрямом є підвищення фондоозброєності праці шляхом поетапного впровадження автоматизації та розвитку кадрового потенціалу. Поступове оновлення обладнання з використанням автоматизованих систем дозволить знизити трудомісткість виробництва та підвищити його ефективність. Паралельно

необхідно інвестувати в навчання персоналу, що забезпечить швидку адаптацію до нових технологій і сприятиме зростанню продуктивності без істотного збільшення капітальних витрат.

Четвертий напрямок: адаптація використання необоротних активів до умов війни. Для оптимізації обладнання під час війни ТОВ «ВЕЛ-електронікс» варто переходити до розподіленого виробництва та мобільних осередків, інтегрувати Індустрію 4.0 (ШІ, IoT для моніторингу, дронів), забезпечувати безпеку через швидкі укриття та адаптацію, а також отримувати статус "критично важливого" для збереження персоналу, фокусуючись на енергоефективності та диверсифікації

Отже, економічний ефект, досягнутий завдяки підвищенню технічного рівня виробництва, скороченню простоїв, зростанню продуктивності праці та покращенню якості продукції, повною мірою обґрунтовує вкладені ресурси. Реалізація зазначених заходів дозволить ТОВ «ВЕЛ-електронікс» зберегти ринкові позиції, підвищити внутрішню стійкість та підготуватися до подальшого розвитку в нових економічних умовах. Загальний економічний ефект від реалізації комплексу заходів проявлятиметься у зростанні обсягів виробництва, підвищенні рентабельності діяльності та зниженні операційних ризиків. За попередніми оцінками, сукупний ефект може забезпечити приріст чистого прибутку на 10 % у середньостроковій перспективі. Період окупності витрат на впровадження цифрових рішень, енергоефективних технологій і мобільних виробничих осередків оцінюється в межах 1–4 років залежно від масштабів інвестицій, рівня автоматизації та умов господарської діяльності підприємства

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставленої мети в роботі розроблено та обґрунтовано напрями удосконалення управління станом і підвищення ефективності використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в сучасних умовах господарювання.

Встановлено, що необоротні активи є фундаментальною складовою майнового потенціалу підприємства, що забезпечує безперервність та ефективність його господарської діяльності. Їх багатofункціональне призначення охоплює як матеріальну підтримку виробничих процесів, так і формування довгострокових фінансових і стратегічних орієнтирів розвитку.

Зроблено висновок, що управління необоротними активами підприємства є невід'ємною складовою загальної системи управління його ресурсами і має вирішальне значення для забезпечення стабільного функціонування, фінансової стійкості та довгострокового розвитку господарюючого суб'єкта. Необоротні активи, серед яких основні засоби, нематеріальні активи та довгострокові інвестиції, відзначаються значною вартістю та тривалим періодом експлуатації, що зумовлює потребу в їх ефективному плануванні, контролі і обліку.

На нашу думку, аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства є важливою складовою управління ресурсами, оскільки ці активи формують матеріально-технічну базу та забезпечують основну господарську діяльність. Вони мають довгостроковий характер, потребують значних капітальних вкладень і суттєво впливають на фінансові результати.

Визначено, що ТОВ «ВЕЛ-електронікс» демонструє ефективну модель сучасного підприємства, поєднуючи багаторічний досвід із впровадженням інновацій, діджиталізації та міжнародних стандартів управління.

Зроблено висновок про тимчасове скорочення інвестиційної активності у 2023 році на тлі економічних викликів, спричинених повномасштабною війною, та поступове відновлення процесів у 2024 році. Структурні зміни в необоротних активах свідчать про перехід підприємства від етапу активного капітального

будівництва до фази експлуатації оновлених основних засобів. Така тенденція вказує на посилення прагматичного підходу до управління ресурсами та зосередження зусиль на підтриманні виробничої стійкості.

На нашу думку, аналіз ефективності використання необоротних активів ТОВ «ВЕЛ-електронікс» у 2022-2024 рр. свідчить про загальну позитивну динаміку основних показників, зокрема зростання фондівдачі, рентабельності та зниження фондоємності, що вказує на покращення ефективності використання виробничих ресурсів. Виявлено зменшення частки необоротних активів у структурі балансу, високий рівень зносу основних засобів, низькі темпи їх оновлення.

За результатами аналізу зазначено, що ефективне управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс» є критично важливим для забезпечення стабільної діяльності, адаптації до кризового середовища та створення передумов для післявоєнного відновлення, а реалізація комплексних організаційних заходів із чітким розподілом відповідальності сприятиме зниженню зносу основних засобів, підвищенню ефективності їх використання.

Зроблено висновок, що для забезпечення сталого розвитку ТОВ «ВЕЛ-електронікс» в умовах сучасних викликів ключовим є раціональне управління необоротними активами через модернізацію обладнання, впровадження технічного обслуговування, оптимізацію активів і підвищення фондоозброєності праці, що сприятиме підвищенню продуктивності, зниженню витрат та зміцненню конкурентних позицій підприємства.

В умовах воєнного стану в Україні оптимізація використання виробничого обладнання набуває особливої актуальності та потребує застосування комплексного, адаптивного підходу до управління виробничими процесами. Збройна агресія, руйнування інфраструктури, перебої з енергопостачанням і підвищені безпекові ризики зумовлюють необхідність перегляду традиційних моделей організації виробництва та впровадження інноваційних управлінських і технологічних рішень. У цьому контексті ключовим напрямом виступає перехід до децентралізованих і мобільних форм виробництва, що підвищують стійкість підприємств до зовнішніх загроз.

На нашу думку, очікувані економічні ефекти, зокрема, зменшення витрат на ремонти, скорочення простоїв та зростання продуктивності, підтверджують доцільність інвестицій у ці заходи, що забезпечить підприємству стабільність і конкурентоспроможність в умовах воєнного стану.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Необоротні та оборотні активи, власний капітал та зобов'язання підприємств за видами економічної діяльності на 31 грудня 2024 року URL <https://www.ks.ukrstat.gov.ua/ekonomichna-statistika/ekonomichna-diyalnist/2806-2-1-3-diyalnist-pidpriemstv/finansi/2063-struktura-balansu-pidpriemstv-za-vidami.html> (дата звернення 26.12.2025).
2. Островська О. А., Юркевич О. М., Зінченко А. О., Павленко А. А. Методичні аспекти аналізу складу, структури та ефективності використання необоротних активів підприємств торгівлі. *Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць*. Вип.5 (276). К.:, 2024 с. 118 с. С.32-45 <https://doi.org/10.5281/zenodo.13213996> (дата звернення 26.12.2025).
3. Ярмак , А. Оцінка та шляхи підвищення ефективності використання необоротних активів підприємства. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, (December 22, 2023; Boston, USA), 21–26. <https://doi.org/10.36074/logos-22.12.2023.002> (дата звернення 26.12.2025).
4. Соколова Е., Скляр Г. Вдосконалення політики управління необоротними активами підприємства. *Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Економіка і управління»*. 2016. Вип. 35. С. 320-329.
5. Бабій О., Койнак В. Сучасні проблеми та перспективи управління активами підприємств. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-27> (дата звернення: 01.06.2025)
6. Заплатинський М., Вудвуд В. Вдосконалення політики управління необоротними активами підприємств. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2012. Вип. 47. С. 53-59
7. Кравченко К.С., Артюшенко Я.Ю. Методологічні підходи до аналізу підвищення ефективності використання необоротних активів в аграрному секторі економіки. *Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ*. 2020. Вип. 2. С. 90-93.

8. Левкович О. В., Мироненко І. О. Оцінка та шляхи покращення ефективності використання необоротних активів підприємства *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 312-319

9. Левкович О.В., Безлюдна К.С. Оцінка стану і використання необоротних активів підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/86.pdf (дата звернення 26.12.2025).

10. Бровко Л.І., Ітерман Г.А. Політика управління необоротними активами підприємства. Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки: кол. моног. / за заг. ред. І. П. Приходька; ДДАЕУ. Дніпро: АРТ Пороги, 2020. С.151-161.

11. Гура Н.О., Кірей О.С. Ефективність формування та використання необоротних активів. *Економіка та держава*. 2012. № 1. С. 30-32.

12. Задорожний З.М. Удосконалення обліку необоротних активів у системі ефективного управління ними. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. № 5. С. 149-160

13. Олещук М.О., Бірюченко С.Ю. Управління необоротними активами підприємства. *НУ «Житомирська політехніка»*. 2022. № 12. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/12/60.pdf> (дата звернення 26.12.2025).

14. Васьков Б. Класифікація та складові необоротних активів підприємства: економічний та обліковий аспекти. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/24032021/1/2.pdf> (дата звернення 26.12.2025).

15. Гавриловський О.С., Стащенко Ю.В. Поняття «необоротні активи» в обліковій практиці. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 19. С. 498-502

16. Здирко Н.Г., Черешневий О.І. Теоретична сутність та класифікація необоротних матеріальних активів. *Економіка АПК*. 2020. № 12. С. 29-37.

17. Колосок А. М., Петрук О. М. Підходи до визначення сутності необоротних активів підприємства та шляхи поліпшення їх використання. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2016. Т. 21, Вип. 3. С. 55-59.

18. Римар Ю.Я., Ткачук Г.Ю. Необоротні активи підприємства: поняття та структура. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/240.pdf> (дата звернення 26.12.2025).

19. Ткаченко О.С., Шатрава А.В. Сутність та класифікація необоротних активів в контексті їх обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 68. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4966> (дата звернення 26.12.2025).

20. Дудчик О.Ю., Сальникова Т.В. Сучасний стан та особливості відтворення необоротних активів підприємств України. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 4 (70). С. 79-83.

21. Швець В., Борисюк О. Необоротні активи в системі кругообороту капіталу підприємства. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка*. 2010. Вип. 118. С. 53-55.

22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 26.12.2025).

23. Гундерук Т. Роль обліку та управління необоротними активами у діяльності підприємства. С. 60-61. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39902/2/RSESGP_2022_Hunderuk_TThe_role_of_non_current_60-61.pdf (дата звернення 26.12.2025).

24. Коротич О. О. Обліково-аналітичне забезпечення управління необоротними активами підприємства : кваліфікаційна робота / О. О. Коротич ; наук. кер. В. М. Краєвський ; Мін-во фінансів України, Держ. податковий ун-т, Ф-т податкової справи, обліку та аудиту, Каф. економічної політики, маркетингу та бізнес-аналітики. Ірпінь, 2025. 80 с.

25. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: колективна монографія / за заг. ред. І.П. Приходька, О.М. Губарик. Дніпро: Пороги, 2022. 228 с.

26. Даценко Г.В., Гладій І.О., Майстер Л.А. Необоротні активи підприємства: проблеми організації обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 10. С. 25-29

27. Бедринець М.Д., Довгань Л.П. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 292 с

28. Овсюк Н., Лесько М. Облік нематеріальних активів згідно національних та міжнародних стандартів: шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство*, 2021. № 31. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-31> (дата звернення 26.12.2025).

29. Партин Г.О., Загородній А.Г. Фінанси підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2016. 184 с.

30. Вдовенко, Л. Ефективність управління активами – основа зростання фінансового потенціалу підприємств аграрного сектора економіки. *Економіка та суспільство*, (37). Випуск # 37 / 2022 URL <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-26> (дата звернення 26.12.2025).

31. Пігуль, Н., Бондаренко, Є., & Кириченко, А. Методичні засади оцінки ефективності управління активами підприємства. *Економіка та суспільство*, (33). 2021. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-20> (дата звернення 26.12.2025).

32. Сухорукова Т.Г. Актуальні питання забезпечення управління необоротними активами на вітчизняних підприємствах. *Вісник економіки транспорту і промисловості* № 83, 2023 DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.83.300420> С.106-114 (дата звернення 26.12.2025).

33. Дудчик О. Ю. Інституційні механізми відтворення необоротних активів в аграрній галузі: монографія. Дніпропетровськ: ДДФА, 2016. 160 с.

34. Волкова І.А. Фінансовий облік: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2015. 228 с

35. Ляліна В. С., Левченко В. П Політика управління необоротними активами підприємства в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови України. II всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості» С.133-139

36. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» URL: <https://opendatabot.ua/c/45639882> (дата звернення 26.12.2025).

37. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» URL: <https://clarity-project.info/edr/45639882> (дата звернення 29.11.2025).

38. ТОВ «ВЕЛ-електронікс» URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/45639882/ (дата звернення 26.12.2025).

39. Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності URL <https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analitichni-dopovidi/ekonomichna-bezpeka-ukrayiny-v-umovakh-vysokykh-voynnykh-ryzykiv> (дата звернення 26.12.2025).

40. Що з економікою регіонів з підвищеними воєнними ризиками? URL <https://ces.org.ua/state-of-the-ukrainian-regions/> (дата звернення 26.12.2025).

41. Як українські бізнеси страхуються від воєнних ризиків URL: <https://ingo.ua/news/yak-ukrayinski-biznesi-strahuyutsya-vid-voynnih-rizikiv-dosvid-strahovoyi-kompaniyi-ingo-ta-developera-alterra-group> (дата звернення 26.12.2025).

42. Arrow Electronics URL: <https://www.arrow.com/> (дата звернення 26.12.2025).

43. Avnet (США) URL: <https://www.avnet.com/americas/> (дата звернення 26.12.2025).

44. WPG Holdings (Тайвань) URL: https://www.wpgholdings.com/branches/search/en/Taiwan_0_0 (дата звернення 26.12.2025).

45. WT Microelectronics (Тайвань) URL: <https://www.wtmec.com/?lang=en> (дата звернення 26.12.2025).

46. Fusion Worldwide URL: <https://www.fusionww.com/> (дата звернення 26.12.2025).

47. Johnson & Johnson URL: <https://www.jnj.com/> (дата звернення 26.12.2025).

48. Foxconn URL: <https://www.foxconn.com/en-us> (дата звернення 26.12.2025).

49. Jabil URL: <https://jabil.com/> (дата звернення 26.12.2025).

50. Нові можливості у сфері техосвіти URL: <https://itcluster.lviv.ua/novi-mozhlyvosti-u-sferi-tehosvity-kyyivskyj-aviacijnyj-institut-ta-lvivskyj-it-klaster-zapuskayut-dvi-onovleni-osvitni-programy-za-pidtrymky-it-biznesu/> (дата звернення 26.12.2025).

51. 5 ключових переваг R&D для інновацій в IT-розробці URL: <https://wezom.com.ua/ua/blog/5-klyuchovih-perevag-rd-dlya-innovatsiy-v-it-rozrobtsi> (дата звернення 26.12.2025).

Додатки

Класифікація необоротних активів підприємства

Класифікаційні ознаки	Складові	Характеристика
1	2	3
За типом власності	Власні	належать підприємству на правах власності і відображаються на балансових рахунках
	Орендовані	використовуються підприємством відповідно з договором оренди, тому не належать підприємству на правах власності. Варто відмітити, що на балансових рахунках показують лише ті необоротні матеріальні активи, які підприємство отримало на правах фінансової оренди
За характером використання у діяльності	Виробничого призначення	безпосередньо беруть участь у процесі створення продукції, наданні послуг або виконанні робіт. До них належать виробничі будівлі, споруди, машини, обладнання, інструменти, які забезпечують основну діяльність підприємства
	Невиробничого призначення	не використовуються у виробничому процесі, але забезпечують соціальні або адміністративні потреби підприємства. До цієї групи належать офісні приміщення, житлові будівлі, об'єкти культури, спорту, охорони здоров'я, які обслуговують працівників або управлінський персонал
За характером відображення зносу	Необоротні активи, що амортизуються	відносяться придбані та вироблені основні засоби, а також довгострокові фінансові інвестиції, що утримуються до погашення; нематеріальні активи, які оцінюються за історичною собівартістю та мають обмежений термін корисного використання
	Необоротні активи, що не амортизуються	відносяться нематеріальні активи без обмеженого терміну експлуатації; інвестиційна нерухомість, яка оцінюється за справедливою вартістю; гудвіл; довгострокова дебіторська заборгованість; відстрочені податкові активи

Продовження табл. А.1

1	2	3
За формою функціонування (за функціональними видами)	Матеріальні активи	активи, які мають матеріальну форму (основні засоби; інші необоротні матеріальні активи; капітальні інвестиції; довгострокові біологічні активи)
	Нематеріальні активи	немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, сутність яких полягає у володінні правами на об'єкти інтелектуальної власності, а також інші аналогічні права, визнані в порядку, встановленому відповідним законодавством, об'єктом права власності особи, можуть бути ідентифіковані (ототожені) й утримуються підприємством з метою використання протягом періоду, який більший за рік (або один операційний цикл, якщо він більший за рік) для виробництва, торгівлі та в адміністративних цілях або надання в оренду іншим особам
	Фінансові активи	довгострокові фінансові інвестиції; відстрочені податкові активи; довгострокова дебіторська заборгованість
За характером обслуговування окремих видів діяльності	Операційні необоротні активи	обслуговують операційну діяльність. До них належать основні засоби. Ця група активів займає найбільшу частку у складі необоротних активів будь-якого підприємства
	Інвестиційні необоротні активи	обслуговують інвестиційну діяльність називаються капітальні інвестиції, в т.ч. устаткування, призначене до монтажу Ця група необоротних активів є наслідком процесів реального інвестування
	Фінансові необоротні активи	обслуговують фінансову діяльність. До них належать довгострокові фінансові вкладення
	Невиробничі необоротні активи	необоротні активи, які знаходяться у володінні підприємства і використовують ним для задоволення соціальних потреб персоналу

Джерело: побудовано автором за даними [14; 15; 19]

**Зведений звіт про фінансовий стан (форма №1, баланс) ТОВ «ВЕЛ-
ЕЛЕКТРОНІКС» за 2022-2024 рр., тис. грн.**

Назва рядка	Код	2022	2023	2024
Актив				
I Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	66 520.00	62 543.00	58 567.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	311258.00	136887.00	180421.00
Основні засоби	1010	284 629.00	294 766.00	317 544.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	39 074.00	63 904.00	59 017.00
Усього за розділом I	1095	701 481.00	558 100.00	615 549.00
II Оборотні активи				
Запаси	1100	213 743.00	245 003.00	216 348.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	51 486.00	41 450.00	55 623.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	32 826.00	90 311.00	14 226.00
з бюджетом	1135	5 416.00	4 916.00	4 591.00
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	36 891.00	362 897.00	893 866.00
Інші оборотні активи	1190	20 686.00	2 234.00	3 497.00
Усього за розділом II	1195	361 048.00	746 811.00	1 188151.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
<i>Баланс</i>	<i>1300</i>	<i>1 062529.00</i>	<i>1 304911.00</i>	<i>1 803700.00</i>

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код	2022	2023	2024
Пасив				
I Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	39 156.00	39 156.00	39 156.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-201 942.00	-140 830.00	109 510.00
Усього за розділом I	1495	-162 786.00	-101 674.00	148 666.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 015 237.00	1 048 104.00	1 183 685.00
Довгострокові забезпечення	1520	89 104.00	107 383.00	115 476.00
Усього за розділом II		1 104 341.00	1 155 487.00	1 299 161.00
III Поточні зобов'язання і забезпечення				
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	8 414.00	7 831.00	10 979.00
товари, роботи, послуги	1615	36 529.00	68 632.00	110 357.00
розрахунками з бюджетом	1620	1 981.00	4 563.00	5 292.00
розрахунками зі страхування	1621	0.00	.00	.00
розрахунками з оплати праці	1625	8.00	8.00	8.00
розрахунками з оплати праці за одержаними авансами	1630	3 404.00	4 370.00	5 811.00
за одержаними авансами	1635	2 144.00	8 768.00	5 708.00
за розрахунками з учасниками із внутрішніх розрахунків	1640	0.00	0.00	0.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	0.00	0.00
Поточні забезпечення	1660	4 103.00	5 984.00	7 047.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	0.00	0.00
Інші поточні зобов'язання	1690	64 391.00	150 942.00	210 671.00
Усього за розділом III	1695	120 974.00	251 098.00	355 873.00
<i>Баланс</i>	<i>1900</i>	<i>1 062 529.00</i>	<i>1 304 911.00</i>	<i>1 803 700.00</i>

**Зведений звіт про фінансові результати(форма 2) ТОВ «ВЕЛ-
ЕЛЕКТРОНІКС» за 2022-2024 рр., тис.грн.**

Назва статті	Код	2022	2023	2024
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	970 120.00	1 676 270.00	1 941 439.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	754 120.00	1 237 116.00	1 324 389.00
Валовий: прибуток	2090	216 000.00	439 154.00	617 050.00
Інші операційні доходи	2120	19 836.00	36 397.00	37 588.00
Адміністративні витрати	2130	40 726.00	54 266.00	57 830.00
Витрати на збут	2150	30 862.00	46 223.00	62 696.00
Інші операційні витрати	2180	120 007.00	56 516.00	57 252.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	44 241.00	318 546.00	476 860.00
Інші фінансові доходи	2220	146.00	7 059.00	28 734.00
Інші доходи	2240	176.00	1 465.00	6 875.00
Фінансові витрати	2250	58 401.00	64 946.00	76 341.00
Інші витрати	2270	250 413.00	202 752.0	129 981.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	59 372.00	306 147.00
збиток	2295	264 251.00	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	27 475.00	-2 058.00	-58 495.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	57 314.00	247 652.00
збиток	2355	236 776.00	0	0

Таблиця Д.1

Очікуваний результат удосконалення організаційного забезпечення управління необоротними активами ТОВ «ВЕЛ-електронікс»

Напрями удосконалення	Очікувані результати
1.Інвентаризація та аудит стану необоротних активів	Отримання достовірної інформації про фактичний стан активів, виявлення непридатного та малоефективного обладнання, формування обґрунтованої бази для прийняття управлінських рішень
2.Оновлення облікової політики	Підвищення прозорості та точності обліку необоротних активів, оптимізація амортизаційних відрахувань, покращення якості фінансової звітності
3.Розробка плану оновлення основних засобів	Раціональний розподіл інвестиційних ресурсів, зниження рівня зносу основних засобів, підвищення технічного рівня виробництва
4.Запровадження цифрової системи моніторингу активів	Оперативний контроль за рухом і станом активів, зменшення ризиків втрат і неефективного використання, прискорення управлінських рішень
5.Аналіз можливостей фінансування модернізації	Розширення фінансових можливостей для оновлення активів, зниження фінансового навантаження на підприємство, залучення зовнішніх ресурсів
6.Проведення тендеру на закупівлю обладнання	Оптимізація витрат на закупівлю обладнання, підвищення його якості та надійності, мінімізація інвестиційних ризиків
7.Розробка заходів з підвищення відповідальності за збереження активів	Зменшення рівня зносу та втрат активів, підвищення дисципліни персоналу, формування відповідального ставлення до майна підприємства
8.Навчання персоналу щодо ефективного використання активів	Підвищення продуктивності праці, зменшення помилок в експлуатації обладнання, зростання фондоозброєності праці
9.Створення інвестиційного плану розвитку необоротних активів	Формування системного підходу до розвитку матеріально-технічної бази, забезпечення сталого розвитку підприємства
10.Підготовка звіту та контроль виконання заходів	Забезпечення контролю за реалізацією заходів, своєчасне коригування планів, підвищення результативності управління необоротними активами

Джерело: складено автором